

Η Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων

Ισχύον Θεσμικό Πλαίσιο και ο Νέος Γενικός Κανονισμός

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΑΓΓΙΩΡΟΥ

A.M: 7116M079

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Τμήμα: Νομικός Πολιτισμός, Δημόσιο και Ιδιωτικό δίκαιο

Επιβλέπων Καθηγητής: Στυλιανός - Ιωάννης Κουτνατζής

ΑΘΗΝΑ, 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	σελ.4
---------------	-------

Κεφάλαιο 1^ο

Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων και Ισχύον Θεσμικό Πλαίσιο

1. Εισαγωγή.....	σελ.8
1.1 Νομοθετικό πλαίσιο προστασίας των προσωπικών δεδομένων.....	σελ.10
1.1 Ορισμοί για τα προσωπικά δεδομένα.....	σελ.12
1.2 Τα Δικαιώματα των ενδιαφερόμενων προσώπων.....	σελ.16
1.2.1 Το Δικαίωμα της ενημέρωσης του ενδιαφερόμενου προσώπου.....	σελ.16
1.2.2 Το Δικαίωμα Πρόσβασης.....	σελ.18
1.2.3 Το Δικαίωμα αντίρρησης.....	σελ.20
1.2.4 Το Δικαίωμα προσωρινής δικαστικής προστασίας.....	σελ.21
1.3 Ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας και οι αρμοδιότητες του.....	σελ.23
1.4 Αρχή προστασίας των προσωπικών δεδομένων.....	σελ.26
1.5 Συμπεράσματα.....	σελ.30

Κεφάλαιο 2^ο

Προστασία των προσωπικών δεδομένων και ο Νέος Γενικός Κανονισμός των Προσωπικών Δεδομένων

2. Εισαγωγή.....	σελ.31
2.1 Νέοι Ορισμοί για τα προσωπικά δεδομένα.....	σελ.32
2.2 Τα Δικαιώματα των ενδιαφερόμενων προσώπων που παρέχονται με τον Κανονισμό.....	σελ.35
2.2.1 Το Δικαίωμα Ενημέρωσης.....	σελ.35

2.2.2 Το Δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα.....	σελ.36
2.2.3 Το Δικαίωμα Διόρθωσης.....	σελ.37
2.2.4 Το Δικαίωμα στη λήθη.....	σελ.38
2.2.5 Το Δικαίωμα Περιορισμού.....	σελ.40
2.2.6 Το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων.....	σελ.40
2.2.7 Το Δικαίωμα Εναντίωσης.....	σελ.41
2.2.8 Το Δικαίωμα αντίρρησης σε μία αυτοματοποιημένη απόφαση ή Κατάρτισης Προφίλ.....	σελ.42
2.3 Ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας και οι αρμοδιότητες του.....	σελ.44
2.3.1 Η συναίνεση του ανηλίκου στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων....	σελ.45
2.3.2 Τήρηση αρχείων των δραστηριοτήτων της επεξεργασίας.....	σελ.45
2.3.3 Εκτίμηση αντίκτυπου σχετικά με την προστασία δεδομένων.....	σελ.46
2.3.4 Πολιτική ασφαλείας.....	σελ.47
2.3.5 Τήρηση κώδικα δεοντολογίας.....	σελ.48
2.4 Ο Υπεύθυνος Προστασίας των προσωπικών δεδομένων.....	σελ.49
2.5 Εποπτικές Αρχές.....	σελ.51
2.6 Συμπεράσματα.....	σελ.56
Γενικά Συμπεράσματα.....	σελ.57
Βιβλιογραφία.....	σελ.59

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αλληλοσχετίζοντας το Δίκαιο Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα με την επιστήμη της Πληροφορικής εύλογο είναι να επισημανθεί ότι αιτία του Δικαίου αυτού ήταν η χρήση των εφαρμογών της επιστήμης της Πληροφορικής στην καθημερινότητα του ατόμου. Επομένως η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών δημιούργησε την ανάγκη εκπόνησης νέου τομέα δικαίου που θα ρύθμιζε την αυτοματοποιημένη από αυτούς επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Η σχέση του Δικαίου Προστασίας Δεδομένων και των εφαρμογών της επιστήμης Πληροφορικής είναι δυναμική. Ειδικότερα, τη σημερινή εποχή, απασχολούν ζητήματα Διαδικτυακών Τόπων κοινωνικής δικτύωσης, οι μηχανές αναζήτησης, τα βιομετρικά δεδομένα κ.α. Το Δίκαιο Προστασίας Δεδομένων είναι αναγκασμένο να ακολουθεί τις εξελίξεις της τεχνικής, με στόχο όχι να τις ανασχέσει αλλά να τις ρυθμίσει αποτελεσματικά.

Είναι επίσης σκόπιμο να αναφερθεί το γεγονός της σχέσης του Δικαίου αυτού με την πολιτική και τις εξελίξεις αυτής. Την δεκαετία του 1970 το Δίκαιο Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα δημιουργήθηκε ως μέτρο προστασίας του ατόμου από ενδεχόμενη κρατική αυθαιρεσία. Την δεκαετία του 1980 με την έξαρση της οικονομίας το δίκαιο αυτό στάθηκε ανάχωμα στην κερδοσκοπική επεξεργασία δεδομένων προσωπικού από τον ιδιωτικό τομέα , και , μετά την 11η Σεπτεμβρίου 2001 είναι το μόνο εμπόδιο στο αίτημα των κρατικών αρχών ασφάλειας για μεγαλύτερη πρόσβαση στα δεδομένα των πολιτών προς επαύξηση του επιπέδου ασφαλείας τους.

Το Δίκαιο Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα αποτελεί αποκλειστικά Ευρωπαϊκή, και μάλιστα Κοινοτική, συνεισφορά στη Νομική Επιστήμη. Κάπου εδώ θα πρέπει να διασαφηνιστεί και η σχέση μεταξύ του Δικαιώματος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και Δικαιώματος Προστασίας της Ιδιωτικής ζωής. Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ στο άρθρο 7 κι στο άρθρο 8 διακρίνει το δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής της κατοικίας και των επικοινωνιών με το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Το ΔΕΕ με απόφαση του έκρινε ότι το δικαίωμα προστασία των δεδομένων αποτελεί ένα περαιτέρω θεμελιώδες

δικαίωμα, συγκεκριμένα είναι το δικαίωμα που κατοχυρώνει την προστασία των δεδομένων και επομένως της ιδιωτικής ζωής.¹ Σύμφωνα με το Lindop Report ο νόμος για την προστασία των δεδομένων θα πρέπει να είναι διαφορετικός από τον νόμο περί προστασίας της ιδιωτικής ζωής: αντί να θεσπίζει δικαιώματα, θα πρέπει να παρέχει ένα πλαίσιο για την εξεύρεση ισορροπίας μεταξύ των συμφερόντων του ατόμου, του χρήστη δεδομένων και της κοινότητας γενικότερα.²

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, ευλόγως γεννιούνται τα ερωτήματα τα οποία θα αναλυθούν στα παρακάτω κεφάλαια της εργασίας: ,τι είναι τα προσωπικά δεδομένα;, επιτρέπεται η επεξεργασία τους και αν ναι ,τότε από ποιους;, υπάρχει θεσμικό πλαίσιο που προστατεύει τα προσωπικά μου δεδομένα από κακόβουλη επεξεργασία τους; Αν ναι τότε ποιο είναι αυτό;

Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των προσωπικών δεδομένων απλών ή ευαίσθητων είναι εκείνα που καθιστούν νομικά αποδεκτή την επεξεργασία τους. Τα χαρακτηριστικά αυτά όμως διέπονται από αρχές και έχουν απόλυτη δεσμευτικότητα οπότε και η παράβαση τους συνεπάγεται το παράνομο της επεξεργασίας που δεν θεραπεύεται μέσω της συγκατάθεσης του υποκειμένου ή της τήρησης των νόμιμων εξαιρέσεων απ' αυτή. Οι αρχές αυτές είναι:³

➤ **Η Αρχή του νομίμου τρόπου συλλογής**

Το υποκείμενο των δεδομένων ενημερώνεται για τη συλλογή, και παρέχει τη συγκατάθεση του εκτός των νόμιμων εξαιρέσεων

➤ **Η Αρχή του σκοπού**

Ο σκοπός για τον οποίο γίνεται η συλλογή και η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων ,απαιτείται να είναι καθορισμένος πριν τη διενέργεια των συγκεκριμένων πράξεων. Αυτό συμβαίνει όταν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των πληροφοριών για τις οποίες έχει ενημερωθεί το υποκείμενο και ταυτίζεται με το σκοπό για τον οποίο έχει δοθεί συγκατάθεση.

1 Βλ. Υπόθεση C-275/06, Promusicae.,

2 Βλ. ιστοσελίδα <https://pdpecho.com/tag/lindop-report/> ,Lindop report | pdpEcho, «.. a data protection law should be different from that of a law on privacy: rather than establishing rights, it should provide a framework for finding a balance between the interests of the individual, the data user and the community at large»

3 Βλ. Λίλιαν Μήτρου, η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, Εκδόσεις Σάκουλα, 1999 σελ. 25

➤ **Η Αρχή της αναγκαιότητας, της επεξεργασίας**

Η αναγκαιότητα της επεξεργασίας νοείται σε συνάρτηση πάντα με την εξυπηρέτηση του σκοπού της, ο οποίος δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς τα συγκεκριμένα αναγκαία προσωπικά δεδομένα. Πιο συγκεκριμένα, η αρχή της σαφήνειας συνεπάγεται ότι για να τύχουν τα δεδομένα νόμιμης επεξεργασίας πρέπει να είναι σχετικά με το σκοπό της, ο οποίος οφείλει επίσης να είναι νόμιμος

➤ **Η Αρχή της ακρίβειας των δεδομένων**

Η νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων απαιτείται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας να τηρεί την αρχή της ακρίβειας, δηλαδή να συλλέγει στοιχεία που ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, και εφόσον αυτά μεταβάλλονται να προβαίνει στην επικαιροποίησή τους.

➤ **Η Αρχή της χρονικά πεπερασμένης διατήρησης των δεδομένων**

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να διατηρεί τα δεδομένα με μορφή που επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των υποκειμένων μόνο κατά μία συγκεκριμένη χρονική διάρκεια. Η χρονική διάρκεια αποτελεί συνάρτηση του χρόνου που απαιτείται για την επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού αλλά και της κρίσης της Αρχής για το ενδεδειγμένο χρονικό διάστημα. Μόνο για λόγους ιστορικούς, επιστημονικούς ή στατιστικούς έχει η Αρχή διακριτική ευχέρεια με αιτιολογημένη απόφασή της να επιτρέψει τη διατήρηση πληροφοριών που συνδέονται και αποκαλύπτουν την ταυτότητα υποκειμένων πάντα με την προϋπόθεση ότι τα δικαιώματά τους ή τα αντίστοιχα τρίτων δε θίγονται από τη διατήρηση.

Ο νομοθέτης ανέλαβε να καθορίσει τους όρους και τα όρια της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων προβλέποντας κανόνες που θα οριοθετούν τη διαδικασία συλλογής και επεξεργασίας των πληροφοριών ώστε να μην παραβιάζεται η ιδιωτική ζωή.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι πρώτες κανονιστικές αντιδράσεις για την προστασία των προσωπικών δεδομένων καταγράφονται σε διεθνές και όχι σε κρατικό επίπεδο. Ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του '60 καταγράφεται η ανάγκη νομοθετικής προστασίας της ιδιωτικότητας. Σταθμός όμως για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θεωρείται η κοινοτική Οδηγία 95/46/EK «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών», με την οποία

επιδιώκεται η εναρμόνιση των ευρωπαϊκών νομοθεσιών σε ένα υψηλό επίπεδο προστασίας.

Όμως, η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη, η παγκοσμιοποίηση, η πρόσβαση στο διαδίκτυο με την χρήση κινητών τα κοινωνικά δίκτυα, οι υπηρεσίες υπολογιστικών στο πλαίσιο τόσο προσωπικών, όσο και επαγγελματικών δραστηριοτήτων και συμπεριφορών που οδηγούν στην δημιουργία δεξαμενών προσωπικών δεδομένων, η παγκοσμιοποίηση καθώς και η διαβίβαση και ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ διαφορετικών κρατών, κατέστησαν την Οδηγία ξεπερασμένη.

Έτσι, στις 27 Απριλίου του 2016 τέθηκε σε ισχύ ο Γενικός Κανονισμός (ΕΕ) 679/2016 και θα εφαρμοστεί στις 25/05/ 2018. Ο κανονισμός καταργεί την Οδηγία 95/46, στην οποία βασίζεται το σημερινό νομικό πλαίσιο. Ο λόγος κατάργησης της Οδηγίας, είναι η ανομοιόμορφη μεταφορά και εφαρμογή της Οδηγίας 95/46 με αποτέλεσμα τον κατακερματισμό της εφαρμογής των κανόνων προστασίας των δεδομένων, την ανασφάλεια δικαίου και την αντίληψη ότι δεν υπάρχει ουσιαστική προστασία, ιδιαίτερα στο ψηφιακό περιβάλλον. Οι Σκοποί του Κανονισμού είναι:

- οικονομική και κοινωνική πρόοδος
- ενίσχυση και σύγκλιση των οικονομιών εντός της εσωτερικής αγοράς ευημερία των φυσικών προσώπων
- καλλιέργεια αισθήματος εμπιστοσύνης που θα συμβάλει την ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας
- και άρση των εμποδίων που στρεβλώνουν τον υγιή ανταγωνισμό.

Σε αυτή λοιπόν την διπλωματική εργασία, επρόκειτο να αναλυθεί το θέμα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο και το νέο γενικό κανονισμό των προσωπικών δεδομένων. Κατά πρώτον, θα εξεταστεί αναλυτικά το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και ,έπειτα, το νέο νομικό πλαίσιο που εισάγει ο Γενικός κανονισμός των προσωπικών δεδομένων τους εξής τομείς: οι ορισμοί όπως διατυπώνονται στα νομοθετήματα, τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων στο πλαίσιο επεξεργασίας των δεδομένων τους, οι αρμοδιότητες του υπεύθυνου επεξεργασίας και ,τέλος, οι εποπτικές αρχές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων και Ισχύον Θεσμικό Πλαίσιο

1.Εισαγωγή

Κρίσιμο ζήτημα των εποχών αποτελεί η προστασία των προσωπικών δεδομένων. Αιτία αυτού είναι η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας. Η νέα τεχνολογία δίνει πλέον στο κράτος, αλλά και σε μεγάλους ιδιωτικούς οργανισμούς, τη δυνατότητα να γνωρίζουν πολλά για την ιδιωτική μας ζωή.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω ο νομοθέτης ανέλαβε να καθορίσει τους όρους και τα όρια της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων προβλέποντας κανόνες που θα οριοθετούν τη διαδικασία συλλογής και επεξεργασίας των πληροφοριών ώστε να μην παραβιάζεται η ιδιωτική ζωή.

Στην Ελλάδα η προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα απολαμβάνει πλέον και συνταγματική προστασία και συγκεκριμένα βρίσκει κατοχύρωση στο άρθρο 9Α του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο «καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με τα ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών δεδομένων, όπως ο νόμος ορίζει». Το Σύνταγμα αναγνωρίζει επιπλέον την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή, αρμόδια για τη διασφάλιση προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Η διάταξη του άρθρου 9Α του Συντάγματος αξιώνει το αμυντικό δικαίωμα προστασίας του ατόμου απέναντι στην συλλογή, αποθήκευση και επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων και πληροφοριών. Το δικαίωμα αυτό διαφοροποιείται από το δικαίωμα του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού που αποτελεί εξειδίκευση του δικαιώματος της προσωπικότητας.⁴

⁴ Βλ. Ιωάννη Δ. Ιγγλεζάκη Εισαγωγή στο δίκαιο της Πληροφορικής, Εκδόσεις Σάκουλα, 2012 σελ.171

Ο Νόμος 2472/199745, παρότι θεσπίστηκε σε εναρμόνιση με την κοινοτική Οδηγία 95/46/EK πριν τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001, συνδέεται με τις συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές του σεβασμού της προσωπικότητας (άρθρ.2 §1 και 5 §1 Σ) του απαραβίαστου της ιδιωτικής ζωής του ατόμου (άρθρ.9Σ), καθώς και του απορρήτου των επικοινωνιών (άρθρ.19 Σ).

Ο νόμος αυτός περιέχει κανόνες οι οποίοι οριοθετούν ανεκτή επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, θεσπίζονται δηλαδή προϋποθέσεις για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με στόχο την προστασία των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των φυσικών προσώπων και της ιδιωτικής ζωής .

Για να μπορέσουμε να διαπιστώσουμε την αποτελεσματικότητα των νομοθετημάτων του ισχύον θεσμικού πλαισίου δεν μένει παρά να αναλύσουμε τους σημαντικότερους παράγοντες που οδηγούν στην διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων σε περίπτωση εξεργασίας αυτών.

1.1 Νομοθετικό πλαίσιο προστασίας των προσωπικών δεδομένων

Σε διεθνές επίπεδο το σημαντικότερο κείμενο προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι η Σύμβαση αρ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης Ιανουαρίου 1981 περί προστασίας των προσώπων έναντι της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι η πρώτη νομικά δεσμευτική διεθνής πράξη που θεσπίστηκε στον τομέα της προστασίας των δεδομένων. Σκοπός της είναι «η διασφάλιση ... σε κάθε φυσικό πρόσωπο ... του σεβασμού των δικαιωμάτων του και των θεμελιωδών ελευθεριών του, και ιδίως του δικαιώματός του στην ιδιωτική ζωή, έναντι της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

Οι νομικές βάσεις προστασίας των προσωπικών δεδομένων είναι το Άρθρο 16 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)· και Άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Το άρθρο 16 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θεσπίζουν κανόνες σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, καθώς και από τα Κράτη-Μέλη κατά την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.

Τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ αναγνωρίζουν το σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ως στενά συνδεδεμένα, αλλά ξεχωριστά, θεμελιώδη δικαιώματα. Ο Χάρτης είναι ενσωματωμένος στη Συνθήκη της Λισαβόνας και είναι νομικά δεσμευτικός για τα όργανα και τους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και για τα Κράτη-Μέλη κατά την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ.

Όσον αφορά, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου το άρθρο 8 της Σύμβασης της 4ης Νοεμβρίου 1950 για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών θεσπίζει το δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής: «Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν

της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του».⁵

Τέλος, η προστασία των προσωπικών δεδομένων σε κοινοτικό επίπεδο ρυθμίζεται από την οδηγία 95/46/EK Στόχοι της οδηγίας:

- Προστασία των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων, ιδίως της ιδιωτικής ζωής, από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων
- Διασφάλιση ελεύθερης κυκλοφορίας προσωπικών δεδομένων μεταξύ κρατών μελών

Σε Εθνικό πλαίσιο η προστασία των δεδομένων ρυθμίζεται νομολογιακά από το νόμο 2472/1997 ο οποίος αποτελεί πιστή μεταφορά της οδηγίας, με ορισμένες εξαιρέσεις αλλά και συνταγματικά με το Άρθρο 9Α: Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει.

Η συνταγματική κατοχύρωση ανάγει την προστασία προσωπικών δεδομένων σε αυτοτελές δικαίωμα και «τεκμηριώνει την προσαρμογή και την αντίδραση της έννομης τάξης στις ραγδαίες μεταβολές που προκαλεί στο κοινωνικό γίνεσθαι η εξέλιξη της τεχνολογίας». Το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων εντάσσεται στα νέα δικαιώματα που προέκυψαν από τη συνταγματική αναθεώρηση.

⁵Ευάγγελος Παπακωνσταντίνου, Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2006 σελ. 30

1.2 Ορισμοί για τα προσωπικά δεδομένα

Πριν προβούμε στην εκτενέστερη ανάλυση του κεντρικού θέματος θα ήταν κάλο να αναφερθούμε σε ανάλυση εννοιών οι όποιες θα μας φάνουν χρήσιμες για την καλύτερη κατανόηση των θεμάτων που επρόκειτο να αναλυθούν. Τόσο ο κοινοτικός (Οδηγία 95/46/EK) όσο και ο εθνικός νομοθέτης (Νόμος 2472/1997) , προβλέπουν έναν κατάλογο ορισμών στον οποίο οριοθετείται το νοηματικό περιεχόμενο των συγκεκριμένων εννοιών.

Βάσει των διατάξεων της Οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ορίζονται τα ακόλουθα:⁶

Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα : ως δεδομένο *ορίζεται κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε ένα φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί*. Ο όρος δεδομένα προέρχεται από την ορολογία της πληροφορικής του όρου data.⁷ Όσον αφορά το πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, λογίζεται εκείνο που μπορεί να προσδιοριστεί, άμεσα ή έμμεσα, κυρίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων τα οποία χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από φυσική, βιολογική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική άποψη. Έτσι προσωπικό δεδομένο είναι ένα άτομο πληροφορίας, το ελάχιστο νοητό απόσπασμα αποτύπωσης πτυχής προσωπικότητας⁸. Όμως, ήδη από το 2007¹⁶, η Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 είχε παρατηρήσει ότι η έννοια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είχε τύχει ομοιόμορφου ορισμού σε όλα τα κράτη - μέλη, με αποτέλεσμα την περιπτωσιολογικά διαφορετική αντιμετώπιση ανά κράτος - μέλος και τη συνακόλουθη δημιουργία κλίματος αβεβαιότητας. Προς τούτο, εξέδωσε τη Γνωμοδότηση 4/2007 με την οποία αποσκοπούσε στην ομοιόμορφη εφαρμογή της βασικής αυτής έννοιας για όλα τα κράτη – μέλη.

⁶ Βλ. άρθρο 2 Οδηγία 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 1995

⁷ Βλ. Δ.Γκριτζάλης , Ασφάλεια Πληροφοριακών συστημάτων και υποδομών, Εκδόσεις νέων Τεχνολογιών, Αθήνα 2004 σελ.21

⁸ Βλ. Druey J-N, information als Gegenstand des Rechts, Ζυρίχη 1995

Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: Ως επεξεργασία ορίζεται κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιούνται με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων διαδικασιών και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (η συλλογή, η καταχώρηση, η οργάνωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η τροποποίηση, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η ανακοίνωση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η εναρμόνιση ή ο συνδυασμός, καθώς και το κλείδωμα, η διαγραφή ή η καταστροφή). Ο νομοθέτης γενικεύει την προστασία των δεδομένων αποσυνδέοντας την έννοια της επεξεργασίας από την ηλεκτρονική της φύση, διακρίνοντας ανάμεσα σε αυτοματοποιημένη και σε μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία.

Αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: Ως αρχείο ορίζεται κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια, είτε το σύνολο αυτό είναι συγκεντρωμένο είτε αποκεντρωμένο είτε κατανεμημένο σε λειτουργική ή γεωγραφική βάση. Κάθε συλλογή, σε οποιοδήποτε μέσο, οπωσδήποτε περισσότερων από δύο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί αρχείο. Η ύπαρξη ή όχι αρχείου είναι νομικά κρίσιμη καθώς, σύμφωνα με την κρατούσα νομολογία και θεωρία, η επέμβαση σε προσωπικά δεδομένα χωρίς την ύπαρξη ή δημιουργία αρχείου παραμένει ατιμώρητη κατά το 22 παρ. 4 Ν. 2472/1997. Από την άλλη, η μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων χωρίς την τεχνική υλοποίηση διαρθρωμένου αρχείου δεν προστατεύεται από τον Ν.2472/1997.

Υπεύθυνος της επεξεργασίας: Είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας. Η ιδιότητα του υπεύθυνου επεξεργασίας προϋποθέτει το σωρευτικό προσδιορισμό δυο στοιχείων :α) του σκοπού της επεξεργασίας που αναφέρεται στο ειδικό συμφέρον του υπεύθυνου επεξεργασίας εννόμου ή μη και β) του τρόπου με τον οποίο αυτή λαμβάνει χώρα δηλαδή των ειδικών μορφών επεξεργασίας όπως και των μέσων (τεχνικός εξοπλισμός, μέθοδοι, ανθρώπινο δυναμικό, κλπ.) με τα οποία αυτές θα εφαρμοστούν.

Εκτελών την επεξεργασία: Είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας που επεξεργάζεται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπευθύνου της επεξεργασίας. Ο εκτελών την επεξεργασία έχει ρόλο διεκπεραιωτή και δεν συγκαθορίζει τους σκοπούς και τους

τρόπους της επεξεργασίας. Αν παρ' όλα αυτά προβεί σε ενέργειες πέραν του σκοπού και των μέσων που του έχουν οριστεί αποκτά και ο ίδιος την ιδιότητα του υπεύθυνου επεξεργασίας, πράγμα που συμβαίνει και όταν κατόπιν δικής του πρωτοβουλίας εκτελεί επεξεργασία όχι βάσει των σκοπών και μέσων που του έχουν επιβληθεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας αλλά από άλλο άτομο.⁹ Η έννομη σχέση που μπορεί να συνδέει τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τον εκτελούντα αυτήν είναι η σύμβαση έργου, εντολής κλπ, πάντως ο εκτελών την επεξεργασία θα πρέπει να βρίσκεται υπό την άμεση εποπτεία του υπεύθυνου

Τρίτοι: *Είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας, εκτός από το πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, ο εκτελών την επεξεργασία καθώς και τα πρόσωπα τα οποία, υπό την άμεση εποπτεία ή για λογαριασμό του υπευθύνου της επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία, είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα.*

Αποδέκτης: *Είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα, είτε πρόκειται για τρίτο είτε όχι. Ωστόσο, οι αρχές στις οποίες ενδέχεται να ανακοινωθούν δεδομένα στα πλαίσια ειδικής ερευνητικής αποστολής δεν θεωρούνται ως αποδέκτες. Αποδέκτης δηλαδή είναι ο λήπτης των αποτελεσμάτων της επεξεργασίας, αρκεί να έχει προηγηθεί στο πρόσωπό του η ανακοίνωση ή η μετάδοση των δεδομένων, χωρίς να είναι απαραίτητο να έχει προλάβει να τα αποθηκεύσει ή να τα καταγράψει.*

Συγκατάθεση του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα: *η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων είναι επιτρεπτή, δηλαδή καταρχήν νόμιμη και θεμιτή, εφόσον το υποκείμενο έχει δώσει τη συγκατάθεσή του. Πρόκειται για μια ελεύθερη ρητή και ειδική δήλωση βουλήσεως που εκφράζεται με τρόπο σαφή και εν πλήρη επίγνωση και με την οποία το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα προσωπικά δεδομένα που τον αφορούν. Η συγκατάθεση περιλαμβάνει την έννοια της συναίνεσης όχι όμως και της έγκρισης και μπορεί να είναι οποτεδήποτε ανακλητή, χωρίς αναδρομικό αποτέλεσμα. Ωστόσο στο νόμο απαριθμούνται περιοριστικά και πέντε προϋποθέσεις που τίθενται ως εξαιρέσεις στον κανόνα της προηγούμενης συγκατάθεσης. α) η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση της σύμβασης β) η επεξεργασία είναι*

⁹ Βλ. Π.Αρμαμέντος Β.Σωτηρόπουλος, Προσωπικά δεδομένα, Εκδόσεις Σάκουλα 2005 σελ.47

αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρέωσης του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο γ) η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση έργου δημόσιου συμφέροντος ή έργου που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και εκτελείται από δημόσια αρχή

Βάσει του Νόμου 2472/1997 έχουν προστεθεί πέρα από τους παραπάνω ορισμούς και οι εξής:¹⁰

Ευαίσθητα δεδομένα: *Είναι τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων.*

Διασύνδεση: *Είναι η μορφή επεξεργασίας που συνίσταται στην δυνατότητα συσχέτισης των δεδομένων ενός αρχείου με δεδομένα αρχείου ή αρχείων που τηρούνται από άλλον ή άλλους υπεύθυνους επεξεργασίας ή που τηρούνται από τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας για άλλο σκοπό.*

Αρχή: *Είναι η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα με αποστολή την εποπτεία της εφαρμογής του παρόντος νόμου και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς και την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται κάθε φορά.*

Με τις διατάξεις αυτές λοιπόν εισάγεται αναγκαστικό δίκαιο δηλαδή η ιδιωτική βούληση δεν μπορεί να παρεκκλίνει από τα οριζόμενα σε αυτές αλλά πάντα με την επιφύλαξη υπέρ του νομοθέτη ότι δεν μπορεί να νοηθεί περιορισμός της δυνατότητας του να εφαρμόσει τις επιστημονικές μεθόδους ερμηνείας. Την δεσμευτικότητα των ορισμών την αποδέχεται και η Αρχή με την επιφύλαξη να ερμηνεύει επίσημα τους ορισμούς. Στην οδηγία 115/2001 για την προστασία προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων η Αρχή συνέταξε έναν κατάλογο με όλους

¹⁰ Βλ. άρθρο 2 Ν.2472/1997 προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

τους ορισμούς του άρθρου 2 προσαρμοσμένους στο πεδίο των εργασιακών σχέσεων¹¹.

1.2 Τα Δικαιώματα των ενδιαφερόμενων προσώπων

Στην προσπάθεια προστασίας των υποκειμένων των οποίων τα προσωπικά δεδομένα τίθενται σε επεξεργασία, η κοινοτική Οδηγία 95/46/EK και κατ' επέκταση ο Νόμος 2472/1997 παρέχει στα υποκείμενα δικαιώματα προστασίας. Τα δικαιώματα αυτά είναι το δικαίωμα στην ενημέρωση, στην πρόσβαση, το δικαίωμα της αντίρρησης ή αντίταξης και το δικαίωμα προσωρινής δικαστικής προστασίας. Η παροχή των δικαιωμάτων αυτών είναι θεμελιώδους σημασίας στο δίκαιο της προστασίας των προσωπικών δεδομένων καθότι συνιστά τη λογική και νομική προϋπόθεση για την άσκηση των δικαιωμάτων του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού.¹²

1.2.1 Το Δικαίωμα της ενημέρωσης του ενδιαφερόμενου προσώπου

Κατά την συλλογή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα το υποκείμενο έχει δικαίωμα ενημέρωσης για την συλλογή αλλά και για την επεξεργασία αυτών. Το δικαίωμα αυτό εντάσσεται στο σύστημα προληπτικού έλεγχου που καθιερώνεται για τον έλεγχο της επεξεργασίας των δεδομένων.¹³

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι υποχρεωμένος να ενημερώνει τα υποκείμενα ότι επίκειται να προβεί σε επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων. Δεν εξαρτάται δηλαδή από την διακρατική ευχέρεια του υποκειμένου για τον αν μπορεί ή όχι να ασκήσει το δικαίωμα του αλλά από του υπεύθυνου επεξεργασίας.

Το χρονικό σημείο της ενημέρωσης του υποκειμένου είναι καταρχήν η κατά το στάδιο συλλογής των προσωπικών δεδομένων. Όταν όμως ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρόκειται να ανακοινώνει προσωπικά δεδομένα σε τρίτους

¹¹Βλ. άρθρο 2 Οδηγία 115/2001 σε Ετήσια Έκθεση ΑΠΔΠΧ 2001 σελ. 140 «ο νομοθέτης, με τον Ν.2472/97, επέλεξε ορισμένες έννοιες οι οποίες είναι σημαντικές για την κατανόηση και εφαρμογή του νόμου, και προσέδωσε σε αυτές δεσμευτικό νομοθετικό περιεχόμενο. Η Αρχή θεωρεί χρήσιμο να διευκρινίσει τις έννοιες αυτές σε σχέση με την επεξεργασία και προστασία προσωπικών δεδομένων στο πεδίο των σχέσεων απασχόλησης.»

¹² Βλ. Π.Αρμαμέντος Β.Σωτηρόπουλος, Προσωπικά δεδομένα, Εκδόσεις Σάκκουλα 2005 σελ.32

¹³ Βλ. Π.Αρμαμέντος Β.Σωτηρόπουλος, Προσωπικά δεδομένα, Εκδόσεις Σάκκουλα 2005 σελ.316 ο Νόμος καθιερώνει τρία συστήματα προληπτικού ελέγχου α) το σύστημα προηγούμενης εγγραφής γνωστοποίησης στην Αρχή της συλλογής, αρχειοθέτησης και εν γένει επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα β) σύστημα προηγούμενης άδειας της Αρχής για τη συλλογή και επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων και γ) σύστημα προηγούμενης ενημέρωσης του υποκειμένου

υποχρεούνται πρώτα να το ανακοινώσει στο υποκείμενο πριν από οποιαδήποτε επεξεργασία.¹⁴

Ο τρόπος ενημέρωσης πρέπει να είναι σαφής και να γίνεται με πρόσφορο τρόπο. Όταν δεν απαιτείται ούτε ζητείται η συγκατάθεση του υποκειμένου η ενημέρωση μπορεί να γίνει είτε με ανάρτηση ευδιάκριτης προειδοποιητικής πινακίδας στο χώρο συναλλαγής, είτε με διάθεση έντυπου υλικού, είτε με αναγραφή σε λογαριασμούς τιμολόγια ή άλλα παραστατικά, εφόσον υπάρχει συναλλακτική σχέση, με ευδιάκριτη υποσημείωση π.χ. σε έντυπο αιτήσεως, με ειδική ευδιάκριτη επισήμανση στην αρχική σελίδα της ιστοσελίδας αν η συλλογή στοιχείων γίνεται μέσω διαδικτύου. Καταρχήν η ενημέρωση προβλέπεται να είναι άτυπη και όχι έγγραφη.¹⁵

Ως προς το περιεχόμενο της ενημέρωσης απαιτείται να περιέχονται τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

- Η ταυτότητα του υπεύθυνου επεξεργασίας ή τυχόν εκπροσώπου του.
- Ο σκοπός της επεξεργασίας .
- Οι αποδέκτες ή οι κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων.
- Η ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης.
- Σύμφωνα με την κανονιστική πράξη 1/1999 η ύπαρξη του δικαιώματος αντίρρησης.

Όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητά για τη συλλογή των δεδομένων τη συνδρομή του υποκειμένου οφείλει να ενημερώσει και για τρία επιπλέον στοιχεία:

- την τυχόν ύπαρξη ή έλλειψη νομικής υποχρέωσης του υποκειμένου να παράσχει τη συνδρομή του,
- τις νομοθετικές διατάξεις που τυχόν προβλέπουν ή όχι την υποχρέωση του υποκειμένου,
- τις νομοθετικές ή πραγματικές συνέπειες της πιθανής άρνησης του υποκειμένου.

14 Βλ. Άρθρο 2§1 εδ.β της Κανονιστικής Πράξης 1/1999 , η ενημέρωση γίνεται αμελλητί και πάντως πριν από οποιαδήποτε περαιτέρω χρησιμοποίηση ή επεξεργασία των δεδομένων μετά την καταχώρηση.

15 Βλ. άρθρο 11 § 2 Νόμος 2472/1997, εισάγεται εξαίρεση και η ενημέρωση πρέπει να γίνεται εγγράφως για δυο περιπτώσεις: συλλογή με αίτηση συνδρομής του υποκειμένου και η επέκταση της υποχρέωσης για έγγραφη ενημέρωση.

Άρση εν όλο ή εν μέρει της υποχρέωσης ενημέρωσης μπορεί να γίνει με σχετική απόφαση της Αρχής ή του Προέδρου της για λόγους εθνικής ασφάλειας ή διακρίβωση ιδιαίτερων σοβαρών εγκλημάτων. Η εθνική ασφάλεια είναι ένας από τους συνταγματικά καθιερωμένους λόγους άρσης του απορρήτου¹⁶. Με τον όρο σοβαρό έγκλημα δεν νοείται μια μόνο κατηγορία εγκλημάτων αλλά κάθε περίπτωση ποινικού αδικήματος. Η συλλογή δεδομένων καλύπτεται από το απόρρητο μόνο κατά το στάδιο της διακρίβωσης των εγκλημάτων δηλαδή στο πλαίσιο της αστυνομικής προανάκρισης της προκαταρκτικής εξέτασης και προανακριτικής ερευνάς.¹⁷

1.2.2 Το Δικαίωμα Πρόσβασης

Το δικαίωμα αυτό αποτελεί δραστικότερο μέσων εκδήλωσης του πληροφορικού αυτοκαθορισμού του ατόμου και αναγνωρίζεται σε κάθε φυσικό πρόσωπο.

Στο περιεχόμενό του περιλαμβάνεται η νομική ευχέρεια του υποκείμενου να γνωρίζει αν τα προσωπικά δεδομένα αποτελούν ή αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας. Καθιερώνεται επίσης, η υποχρέωση της έγγραφης απάντησης στο υποκείμενο από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Τα στοιχεία που πρέπει να χορηγήσει ο υπεύθυνος είναι:¹⁸

- Όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, καθώς και την προέλευσή τους. Η υποχρέωση ενημέρωσης για την προέλευση των δεδομένων εκπληρώνεται με την γνωστοποίηση της πηγής άντλησης π.χ του αρχείου από τα οποία προμηθεύτηκε ο υπεύθυνος επεξεργασίας τα δεδομένα του αιτούντος. Σκοπός της σχετικής πληροφόρησης είναι ο έλεγχος της νομιμότητας της συλλογής των προσωπικών δεδομένων.
- Τους σκοπούς της επεξεργασίας, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών
- Την εξέλιξη της επεξεργασίας για το χρονικό διάστημα από την προηγούμενη ενημέρωση ή πληροφόρησή του. Το δικαίωμα πρόσβασης δεν ασκείται εφάπαξ αλλά υπάρχει η δυνατότητα άσκησης του κάθε φορά που μεσολαβεί χρόνος ικανός για την εφαρμογή επεξεργασίας στα προσωπικά δεδομένα του υποκείμενου. Αυτό απορρέει από την αρχή της ακρίβειας των δεδομένων

¹⁶ Βλ. άρθρο 19 Σύνταγμα

¹⁷ Βλ. ΑΠΔΠΧ 145/2001, νόμιμη περίπτωση άρσης του δικαιώματος ενημέρωσης του υποκείμενου στο πλαίσιο προανάκρισης που διεξάγει το Λιμεναρχείο για παράνομη μεταφορά ναρκωτικών.

¹⁸ Βλ. άρθρο 12 § 2 Νόμος 2472/1997 προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

βάσει της οποίας τα δεδομένα πρέπει να προσαρμόζονται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, προς τις μεταβολές της πραγματικότητας στην οποία αναφέρονται.

- Τη λογική της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας. Το δικαίωμα πρόσβασης μπορεί να ασκείται από το υποκείμενο των δεδομένων και με τη συνδρομή ειδικού. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να εξηγήσει στο υποκείμενο τον τρόπο και τα κριτήρια που εφαρμόζονται από το σύστημα που υποστηρίζει την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων. Η υποχρέωση αυτή τον βαραίνει μόνο στην περίπτωση της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας.

Το δικαίωμα πρόσβασης ασκείται με την υποβολή αίτησης στον υπεύθυνο επεξεργασίας και την ταυτόχρονη καταβολή παραβόλου το οποίο επιστρέφεται αν το αίτημα διαγραφής ή διόρθωσης των δεδομένων κριθεί βάσιμο είτε από τον υπεύθυνο επεξεργασίας είτε από την Αρχή εφόσον το υποκείμενο προσφύγει σε αυτή. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει σε κάθε περίπτωση να παραλάβει την αίτηση, ανεξάρτητα από το αν αυτή είναι βάσιμη όχι.¹⁹

Απάντηση στο υποκείμενο πρέπει να δοθεί μέσα σε 15 ημέρες. Εκπρόθεσμη ή μη ικανοποιητική, δηλαδή μη αληθής απάντηση, συνεπάγεται τη δυνατότητα του υποκειμένου να προσφύγει στην Αρχή. Περιορισμός του δικαιώματος πρόσβασης μπορεί να επέλθει με απόφαση της Αρχής ύστερα από αίτηση του υπεύθυνου επεξεργασίας περιοριστικά για δυο λόγους που αφορούν αφενός ζητήματα εθνικής ασφάλειας και αφετέρου τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων. Αυτό βέβαια μπορεί να γίνει κατά διακριτική ευχέρεια της Αρχής και όχι βάσει δέσμιας αρμοδιότητάς της.

Δεδομένα που αφορούν την υγεία γνωστοποιούνται στο υποκείμενο μέσω ιατρού. Με την διάταξη αυτή εισάγεται ιδιαίτερη νομοθετική πρόνοια για τα δεδομένα υγείας τα οποία χρήζουν μεγαλύτερης προστασίας αφού αποτελούν κατηγορία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων.

¹⁹ Βλ. Φ.Μιττλετον, δικαίωμα στον πληροφορικό αυτοκαθορισμό και Δημόσια Τάξη, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2003 σελ. 221

1.2.3 Το Δικαίωμα αντίρρησης

Το δικαίωμα αυτό αποτελεί απόρροια της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας άρθρο 5§1 Συντάγματος αλλά και την θετική εκδήλωση του δικαιώματος στον πληροφοριακό καθορισμό. Η τοποθέτηση του δικαιώματος υστέρη από το δικαίωμα πρόσβασης και το δικαίωμα ενημέρωσης γίνεται για να μας υπενθυμίσουν ότι τα δικαιώματα αυτά αποτελούν λογικές προϋποθέσεις για την άσκηση του δικαιώματος της αντίρρησης.²⁰

Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ασκηθεί σε κάθε φάση της επεξεργασίας ακόμα και στο αρχικό στάδιο της συλλογής.

Η αντίθεση που υπάρχει μεταξύ του δικαιώματος αντιτάξης της Οδηγίας με το δικαίωμα αντίρρησης του Νόμου είναι πως στις περιπτώσεις που η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση έργου δημοσίου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και στις περιπτώσεις που η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την επίτευξη έννομου συμφέροντος που δεν υπερέχει έναντι των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του υποκειμένου, η αντιταξη θεμελιώνεται στην επίκληση επιτακτικού και νόμιμου λόγου σχετικού με την προσωπική του κατάσταση. Ο νόμος παραλείπει αυτή την προϋπόθεση εισάγουν όμως αυξημένο επίπεδο προστασίας έναντι της κοινοτικής ρύθμισης. Όριο αυτής της απόκλισης είναι η μη παρεμπόδιση της διασυνοριακής ροής δεδομένων ανάμεσα στις χώρες της Ε.Ε.²¹

Το δικαίωμα ασκείται με έγγραφη διατύπωση αιτήματος για συγκεκριμένη ενέργεια από την πλευρά του υπεύθυνου επεξεργασίας και πρέπει να περιέχουν αίτημα για συγκεκριμένη ενέργεια, όπως διόρθωση, προσωρινή μη χρησιμοποίηση, δέσμευση, μη διαβίβαση ή διαγραφή. Η αιτούμενη μορφή επεξεργασίας πρέπει να τελεί αιτιώδους συνάφειας με την προστασία προσωπικών δεδομένων και να διέπεται από τις αρχές της θεμιτής και της νόμιμης επεξεργασίας.²²

²⁰ Βλ. άρθρο 13 Νόμος 2472/1997

²¹ Βλ. άρθρο 14 § 2 Οδηγία 95/46/ΕΚ και άρθρο 9 § 1 Νόμος 2472/1997

²² Βλ. σύσταση 1/2001 της Ομάδας Εργασίας άρθρου 29 § 2

Το δικαίωμα αντίρρησης σύμφωνα με το άρθρο 12 § 3 εδ' α ασκείται με ταυτόχρονη καταβολή χρηματικού ποσού το ύψος του οποίου ρυθμίζεται με απόφαση της αρχής και χωρίς προθεσμία.²³

Υποχρέωση του υπεύθυνος επεξεργασίας είναι να απαντήσει εγγράφως μέσα σε αποκλειστική προθεσμία 15 ημερών. Η μη τήρηση και η μη ικανοποιητική απάντηση (δηλαδή στην περίπτωση απόρριψης του αιτήματος δεν εξηγεί τις αιτίες της, δεν εκθέτει τις ενέργειες στις οποίες προέβη ή δεν προέβη ο υπεύθυνος, δεν ενημερώνει σχετικά με τις πιθανές δυσμενείς συνέπειες της αιτούμενης επεξεργασίας), το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να προσφύγει στην Αρχή.

1.2.4 Το Δικαίωμα προσωρινής δικαστικής προστασίας

Η διαφορά του δικαιώματος της προσωρινής δικαστικής προστασίας σε σχέση με τα παραπάνω είναι πως αφορά την δικαστική προστασία σε αντίθεση με τα άλλα που αφορούν διοικητική προστασία του προσώπου. Το δικαίωμα αυτό δίνεται στο υποκείμενο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις προσβολής προσωπικών δεδομένων και όχι προστασίας. Θεμελιώνεται στην γενική αρχή της Οδηγίας²⁴ σύμφωνα με την οποία τα συστήματα επεξεργασίας δεδομένων υπηρετούν τον άνθρωπο και όχι το αντίθετο διότι θα είχαμε ως συνέπεια τον υποβιβασμό του ανθρώπου σε πληροφοριακό αντικείμενο²⁵.

Οι προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος είναι:

- Να έχει εκδοθεί πράξη ή απόφαση που θίγει το υποκείμενο των δεδομένων και η πράξη αυτή παρήχθει αποκλειστικά με αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων. Η πράξη μπορεί να είναι είτε διοικητική είτε όχι αφού ο φορέας μπορεί να είναι είτε ιδιώτης είτε δημόσιος και να θίγει την προσωπικότητα του υποκειμένου. Εξαίρεση αποτελεί όταν η πράξη ή η απόφαση εκδόθηκε με εν μέρει αυτοματοποιημένη ή με μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία.
- Η αυτοματοποιημένη επεξεργασία βάσει της οποίας εκδόθηκε η πράξη ή απόφαση αποβλέπει στην αξιολόγηση της προσωπικότητας του και ιδίως της

²³ Βλ. άρθρο 12 ΑΠΔΠΧ 436/1998

²⁴ Βλ. Προοίμιο 2 Οδηγία 95/46/ΕΚ

²⁵ Βλ. Α.Μήτρου, Προστασία Προσωπικών Δεδομένων , Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Αθήνα 2004 σελ.487

αποδοτικότητας του στην εργασία, της οικονομικής φερεγγυότητας του, της αξιοπιστίας του και της εν γενεά συμπεριφοράς του.

- Η απόφαση ή η πράξη να έχει λάβει διοικητική αρχή, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν θα πρέπει να λάβει οριστική απόφαση από πρόσωπα που έχουν χρησιμοποιήσει μόνο αυτοματοποιημένο σύστημα επεξεργασίας δεδομένων.²⁶

Εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που αναφέραμε το υποκείμενο έχει δικαίωμα να προσβάλει την πράξη ενώπιον δικαστηρίου. Ανάλογα με την φύση της πράξης αρμόδιο είναι το ανάλογο δικαστήριο. Αν για παράδειγμα η πράξη είναι ιδρωτική αρμόδιο είναι το πολιτικό δικαστήριο. Το υποκείμενο έχει το δικαίωμα να ζητά από το δικαστήριο την αναστολή ή την μη εφαρμογή της πράξης²⁷

²⁶ Βλ. Π.Αρμαμέντος Β.Σωτηρόπουλος, Προσωπικά δεδομένα, Εκδόσεις Σάκκουλα 2005 σελ.384

²⁷ Βλ. Οδηγία ΑΠΔΠΧ 115/2001, όταν η επεξεργασία είναι αυτοματοποιημένη και αποβλέπει στους παραπάνω σκοπούς, ο εργαζόμενος έχει το δικαίωμα να προσφεύγει στο αρμόδιο πολιτικό ή διοικητικό δικαστήριο και να ζητήσει την άμεση αναστολή ή μη εφαρμογή της πράξης ή απόφασης που τον θίγει, ανεξάρτητα αν συντρέχουν οι λοιπές προϋποθέσεις παροχής έννομης προστασίας.

1.3 Ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας και οι αρμοδιότητες του

Υπάρχουν δικαιώματα τα οποία λειτουργούν ανταγωνιστικά προς την προστασία προσωπικών δεδομένων. Μερικά από τα δικαιώματα αυτά το δικαίωμα στην πληροφόρηση, στην ελεύθερη έκφραση, οι ελευθερίες της τέχνης, της επιστήμης, της έρευνας, της διδασκαλίας, της συμμετοχής στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή και πολλά άλλα.

Βάσει του άρθρου 2 του Νόμου 2472/1997 τα δικαιώματα αυτά ασκούνται από ένα σύνολο προσώπων τα οποία είναι αποδέκτες των επιταγών του και τα οποία επιβαρύνονται με υποχρεώσεις απορρέουσας από το νομοθετικό πλαίσιο προστασίας. Η σειρά με την οποία τα πρόσωπα αυτά αναφέρονται στο νόμο δεν είναι τυχαία καθώς παρουσιάζονται με ιεραρχική σειρά βάσει του κριτηρίου του βαθμού ευθύνης.

Το πρόσωπο που επιφορτίζεται με την πρώτη και κύρια ευθύνη για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων χαρακτηρίζεται ως υπεύθυνος επεξεργασίας. Πρόκειται για φυσικό ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοδήποτε άλλο οργανισμό, το Δημόσιο αλλά και ενώσεις προσώπων.²⁸

Η ιδιότητα του υπεύθυνου επεξεργασίας προϋποθέτει το σωρευτικό προσδιορισμό δυο στοιχείων:

- του σκοπού της επεξεργασίας που αναφέρεται στο ειδικό συμφέρον του υπεύθυνου επεξεργασίας εννόμου ή μη και
- του τρόπου με τον οποίο αυτή λαμβάνει χώρα δηλαδή των ειδικών μορφών επεξεργασίας όπως και των μέσων (τεχνικός εξοπλισμός, μέθοδοι, ανθρώπινο δυναμικό, κλπ.) με τα οποία αυτές θα εφαρμοστούν.

Μπορεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας να καθορίζει το πλαίσιο των σκοπών και των μέσων της επεξεργασίας δεν ταυτίζεται όμως, πάντοτε με το πρόσωπο που τη διεκπεραιώνει.²⁹ Το πρόσωπο στο οποίο μετατίθεται αυτή η ευθύνη είναι ο επονομαζόμενος εκτελών την επεξεργασία. Ο εκτελών μπορεί να είναι είτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια υπηρεσία ή κάθε άλλος οργανισμός και ενεργεί την

²⁸ Βλ. άρθρο 6 § 2 Οδηγία 95/46/EK και άρθρο 4 § 2 Νόμος 2472/1997

²⁹ Βλ. ΑΠΔΠΧ 76/2001, η μηχανογράφηση του δημοτολογίου και του μητρώου αρρένων μπορεί να ανατεθεί σε ανάδοχο ως εκτελούντα την επεξεργασία.

επεξεργασία για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας. Ο εκτελών την επεξεργασία έχει ρόλο διεκπεραιωτή και δεν συγκαθορίζει τους σκοπούς και τους τρόπους της επεξεργασίας. Αν παρ' όλα αυτά προβεί σε ενέργειες πέραν του σκοπού και των μέσων που του έχουν οριστεί αποκτά και ο ίδιος την ιδιότητα του υπεύθυνου επεξεργασίας, πράγμα που συμβαίνει και όταν κατόπιν δικής του πρωτοβουλίας εκτελεί επεξεργασία όχι βάσει των σκοπών και μέσων που του έχουν επιβληθεί από τον υπεύθυνο επεξεργασίας αλλά από άλλο άτομο.³⁰

Ο αρμοδιότητες του υπεύθυνου επεξεργασίας είναι:

- Να συλλέγει τα προσωπικά δεδομένα κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο.
- Να επεξεργάζεται τα απαραίτητα μόνο προσωπικά δεδομένα για το/τους σκοπό/ούς που έχει γνωστοποιήσει.
- Να φροντίζει τα δεδομένα να είναι ακριβή και ενημερωμένα.
- Να διατηρεί τα δεδομένα μόνο για τη χρονική διάρκεια που απαιτείται για την πραγματοποίηση των σκοπών της συλλογής τους και της επεξεργασίας τους.
- Να επιλέγει για τη διεξαγωγή της επεξεργασίας πρόσωπα με αντίστοιχα επαγγελματικά προσόντα που παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις από πλευράς τεχνικών γνώσεων και προσωπικής ακεραιότητας για την τήρηση του απορρήτου.
- Να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας.
- Αν η επεξεργασία διεξάγεται για λογαριασμό του υπεύθυνου από πρόσωπο μη εξαρτώμενο από αυτόν, να πραγματοποιεί τη σχετική ανάθεση εγγράφως.
- Να σέβεται τα δικαιώματα ενημέρωσης, πρόσβασης και αντίρρησης των υποκειμένων.
- Να είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του απέναντι στην Αρχή (γνωστοποίηση, λήψη άδειας).
- Να ενημερώνεται για τις Αποφάσεις, Οδηγίες, Συστάσεις της Αρχής που τον αφορούν.

³⁰ Βλ. Π.Αρμαμέντος Β.Σωτηρόπουλος ,Προσωπικά δεδομένα ,Εκδόσεις Σάκκουλα 2005 σελ.88

Πέρα από τις παραπάνω υποχρεώσεις ο Νόμος 2472/1997 ορίζει για τον υπεύθυνο επεξεργασίας και υποχρεώσεις αυτού. Πρόκειται για μεταβατικές διατάξεις που προβλέπουν ουσιαστικά τις προθεσμίες εντός των οποίων καλούνται οι υπεύθυνοι επεξεργασίας ν εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους. Οι μεταβατικές αυτές υποχρεώσεις είναι η υποχρέωση γνωστοποίησης και αίτησης για λήψη άδειας .Οι υπεύθυνοι επεξεργασίας που τηρούν αρχεία τα οποία λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, υποχρεούνται να υποβάλλουν την γνωστοποίηση λειτουργίας στην Αρχή μέσα σε έξι μήνες από την έναρξη λειτουργίας της Αρχής. Η διάταξη όταν αναφέρεται στον όρο αρχεία εννοεί τα αρχεία που λειτούργησαν πριν από την έναρξη του νόμου και συνέχισαν να λειτουργούν και μετά από αυτόν.³¹ Τέλος είναι η υποχρέωση ενημέρωσης των υποκειμένων³². Για αρχεία που λειτουργούν και επεξεργασίες που εκτελούνται κατά την έναρξη ισχύος του νόμου, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας οφείλουν να προβούν στην ενημέρωση των υποκειμένων μέσα σε έξι μήνες από την έναρξη λειτουργίας της Αρχής.³³

³¹ Βλ. άρθρο 24 §1 , μεταβατικές διατάξεις Νόμος 2472/1997

³² Βλ. άρθρο 24 §3 , μεταβατικές διατάξεις Νόμος 2472/1997

³³ Βλ. κανονιστική πράξη ΑΠΔΠΧ /1999

1.4 Αρχή προστασίας των προσωπικών δεδομένων

Βάσει του άρθρου 28 § 1 της Οδηγίας 95/46/EK κάθε κράτος πρέπει να προβλέπει την λειτουργία μιας ή και περισσότερων δημοσίων αρχών επιφορτισμένων με τον έλεγχο της εφαρμογής των εθνικών διατάξεων που έχουν θεσπιστεί κατ'εφαρμογή της ίδιας οδηγίας. Οι αρχές αυτές πρέπει να ασκούν τα καθήκοντα τους με πλήρη ανεξαρτησία. Αρχικά σε εθνικό πλαίσιο η αρχή κατοχυρώθηκε μόνο νομολογιακά με τον Νόμο 2472/1997 και αργότερα Συνταγματικά με την προσθήκη του άρθρου 9^A του Συντάγματος και του 101^A (κατοχύρωση της σύστασης, συγκρότησης και λειτουργίας της Αρχής. Την Αρχή διέπει και ο Νόμος 3051/2002 ο οποίος ρυθμίζει τις συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές και ο Κανονισμός της Βουλής στα άρθρα 14 και 136^A που αφορούν τη συγκρότηση και το Κοινοβουλευτικό έλεγχο των Ανεξάρτητων Αρχών.

Η αποστολή της αρχής είναι η εποπτεία της εφαρμογής του παρόντος νόμου και άλλων ρυθμίσεων³⁴ που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενάσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται κάθε φορά.³⁵

Η Αρχή αποτελεί ανεξάρτητη δημόσια αρχή, δεν υπόκειται σε οποιονδήποτε διοικητικό έλεγχο. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους τα μέλη της Αρχής απολαύουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας. Αυτό όμως δεν συνεπάγεται ότι η αρχή είναι ανεξέλεγκτη. Όπως όλες οι αρχές υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο και οι πράξεις τις σε δικαστικό.³⁶

Η αρχή συγκροτείται από τον πρόεδρο, έξη μέλη και εξυπηρετείται από Γραμματεία.

³⁴ εννοεί όλο το ισχύον κοινοτικό πλαίσιο που διέπει την προστασία των προσωπικών δεδομένων δηλαδή τις διεθνείς συνθήκες, κοινοτικές οδηγίες, κοινοτικές συστάσεις, νόμους, προεδρικά διατάγματα κ.α

³⁵ Βλ. άρθρο 15 § 1 Νόμος 2472/1997

³⁶ Βλ. Π.Αρμαμέντος Β.Σωτηρόπουλος ,Προσωπικά δεδομένα ,Εκδόσεις Σάκκουλα 2005 σελ.422

Σύμφωνα με το άρθρο 28 § 3 διαθέτει μέσα για τη διεξαγωγή έρευνας, όπως το δικαίωμα να έχει πρόσβαση στα δεδομένα που αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας και το δικαίωμα να συλλέγει κάθε αναγκαία πληροφορία για την εκπλήρωση της αποστολής ελέγχου.

Η Αρχή πέρα από τα παραπάνω δικαιώματα διαθέτει και τις εξής εξουσίες:

- Την εξουσία να διατυπώνει γνώμες πριν από την εκτέλεση των επεξεργασιών και να διασφαλίζει την κατάλληλη δημοσιότητα των γνώμων αυτών
- την εξουσία να επιτάσσει τη δέσμευση, διαγραφή ή την καταστροφή δεδομένων, να απαγορεύει επίσης προσωρινά ή οριστικά την επεξεργασία, να απευθύνει προειδοποίηση ή επίπληξη προς τον υπεύθυνο για την επεξεργασία ή να προσφεύγει στα εθνικά κοινοβούλια ή άλλα εθνικά πολιτικά όργανα
- την εξουσία να παρίσταται ενώπιον δικαστηρίου σε περίπτωση παράβασης των εθνικών διατάξεων που έχουν θεσπισθεί κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, ή να επισημαίνει τις παραβάσεις αυτές στις δικαστικές αρχές

Οι αρχές ελέγχου διατηρούν μεταξύ τους την αναγκαία συνεργασία για την εκπλήρωση της αποστολής τους, ιδίως με την ανταλλαγή όλων των χρήσιμων πληροφοριών.

Στο άρθρο 29 της Οδηγίας 95/46/EK ορίζεται Ομάδα Προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Η Ομάδα αυτή έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα, είναι ανεξάρτητη και έχει ως αποστολή,

- να εξετάζει οποιοδήποτε θέμα σχετικό με την εφαρμογή των εθνικών διατάξεων που έχουν θεσπισθεί κατ' εφαρμογή της παρούσας Οδηγίας, ώστε να συμβάλλει στην ομοιόμορφη εφαρμογή τους
- να παρέχει στην Επιτροπή τη γνώμη της σχετικά με το επίπεδο προστασίας στην Κοινότητα και στις τρίτες χώρες
- να συμβουλεύει την Επιτροπή για κάθε σχέδιο τροποποίησης της παρούσας οδηγίας, κάθε σχέδιο συμπληρωματικών ή ειδικών μέτρων που πρέπει να ληφθούν για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς και για κάθε άλλο σχέδιο κοινοτικών μέτρων που έχουν επιπτώσεις επί αυτών των δικαιωμάτων και ελευθεριών

- να γνωμοδοτεί επί των κωδίκων δεοντολογίας που εκπονούνται σε κοινοτικό επίπεδο.

Τέλος στο άρθρο 19 του Νόμου περιλαμβάνονται οι αρμοδιότητες της αρχής. Οι αρμοδιότητες τις εξειδικεύουν την συνταγματική της αποστολή για την διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

Αναλυτικά:

- Εκδίδει οδηγίες προς τον σκοπό ενιαίας εφαρμογής των ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Καλεί και επικουρεί τα επαγγελματικά σωματεία και τις λοιπές ενώσεις φυσικών ή νομικών προσώπων που διατηρούν αρχεία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας.
- Απευθύνει συστάσεις και υποδείξεις στους υπεύθυνους επεξεργασίας ή τους τυχόν εκπροσώπους τους και δίδει κατά την κρίση της δημοσιότητα σε αυτές.
- Χορηγεί τις άδειες που προβλέπουν οι διατάξεις του παρόντος νόμου και καθορίζει το ύψος των σχετικών παραβόλων.
- Καταγγέλλει τις παραβάσεις των διατάξεων του παρόντος νόμου στις αρμόδιες διοικητικές και δικαστικές αρχές.
- Επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις.
- Αναθέτει σε μέλος ή μέλη της τη διενέργεια διοικητικών εξετάσεων.
- Ενεργεί αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας διοικητικούς ελέγχους στο πλαίσιο των οποίων ελέγχονται η τεχνολογική υποδομή και άλλα, αυτοματοποιημένα ή μη, μέσα που υποστηρίζουν την επεξεργασία των δεδομένων. Κατ' εξαίρεση, η Αρχή δεν έχει πρόσβαση στα στοιχεία ταυτότητας συνεργατών που περιέχονται σε αρχεία που τηρούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.
- Γνωμοδοτεί για κάθε ρύθμιση που αφορά την επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Εκδίδει κανονιστικές πράξεις για τη ρύθμιση ειδικών, τεχνικών και λεπτομερειακών θεμάτων, στα οποία αναφέρεται ο Νόμος.

- Ανακοινώνει στη Βουλή παραβάσεις των ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Συντάσσει κάθε χρόνο έκθεση για την εκτέλεση της αποστολής της κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος..
- Εξετάζει τα παράπονα των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή του νόμου και την προστασία των δικαιωμάτων τους, όταν αυτά θίγονται από την επεξεργασία δεδομένων που τους αφορούν. Εξετάζει επίσης αιτήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας με τις οποίες ζητείται ο έλεγχος και η εξακρίβωση της νομιμότητας της επεξεργασίας. Η Αρχή ενημερώνει τα υποκείμενα των δεδομένων και τους αιτούντες για τις ενέργειές της.
- Συνεργάζεται με αντίστοιχες αρχές άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης σε ζητήματα σχετικά με την άσκηση των αρμοδιοτήτων της.

1.5 Συμπεράσματα

Ένεκα των ραγδαίων εξελίξεων στο τομέα της τεχνολογίας απαιτούνται κανόνες προστασίας από την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων. Η Ελλάδα στο αίτημα αυτό έκρινε αναγκαία την ψήφιση του Νόμου 2472/97 για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων και τη σύσταση της Αρχής, ανάλογη με τις υπόλοιπες Αρχές όχι μόνο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και σε διεθνές επίπεδο.

Η προστασία των προσωπικών μας δεδομένων αποτελεί επιτακτική ανάγκη εξαιτίας της τεράστιας ποσότητας πληροφοριών που διοχετεύονται καθημερινά στο διαδίκτυο. Υπάρχουν πηγές από όπου μπορεί να αντλήσει κανείς πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα, το επάγγελμα, τις αντιλήψεις ακόμα του ατόμου.

Η τεχνολογία εξελίσσεται ραγδαία και αυτό συνεπάγεται την αλόγιστη ζήτηση πληροφοριών με αποτέλεσμα να ευνοούν τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων με αθέμιτα κίνητρα.

Οι εξελίξεις αυτές απαιτούν ένα ισχυρό και πιο συνεκτικό πλαίσιο προστασίας των δεδομένων στην Ένωση, με αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας, ώστε έτσι να δημιουργηθεί η αναγκαία εμπιστοσύνη που θα επιτρέψει στην ψηφιακή οικονομία να αναπτυχθεί. Τα φυσικά πρόσωπα θα πρέπει να έχουν τον έλεγχο των δικών τους δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Θα πρέπει να ενισχυθούν η ασφάλεια δικαίου και η πρακτική ασφάλεια για τα φυσικά πρόσωπα, τους οικονομικούς παράγοντες και τις δημόσιες αρχές. Γι αυτό το λόγο στις 27 Απριλίου του 2016 ψηφίστηκε ο Νέος Γενικός Κανονισμός για την προστασία δεδομένων που αποτελεί το κύριο νομοθέτημα της νέας δέσμης κανόνων ο οποίος θα καταργήσει την Οδηγία 95/46/EK και θα τεθεί σε εφαρμογή στις 25 Μαΐου του 2018.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Προστασία των προσωπικών δεδομένων και ο Νέος Γενικός Κανονισμός των Προσωπικών Δεδομένων

2. Εισαγωγή

Ο λόγος επιλογής του Κανονισμού έγινε κυρίως για την επίτευξη εφαρμογής των κανόνων από όλα τα Κράτη-Μέλη προκειμένου να διασφαλιστεί συνεκτικό επίπεδο προστασίας σε όλη την Ε.Ε. και να ασκούνται ,από νομικής πλευράς, σε ίδιο επίπεδο τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις καθώς και οι ευθύνες για τους υπευθύνους και εκτελούντες την επεξεργασία.

Ο Γενικός κανονισμός τέθηκε σε ισχύ στις 24/05/2016 και θα εφαρμοστεί στις 25/05/2018. Η καθυστέρηση της εφαρμογής του γίνεται κυρίως για να δοθεί στα Κράτη-Μέλη χρόνος για την συμμόρφωση στις νέες υποχρεώσεις.

Τα προσωπικά δεδομένα όπως και στην Οδηγία έτσι και στον Κανονισμό διέπονται από Αρχές και έχουν απόλυτη δεσμευτικότητα (η παράβαση αυτών συνεπάγεται το παράνομο της επεξεργασίας τους). Οι Αρχές αυτές κατοχυρώνονται στο άρθρο 5 του Κανονισμού, περιλαμβάνονται παλαιότερες αρχές επεξεργασίας δεδομένων, αλλά και νέες όπως : Αρχή νομιμότητας, Αρχή αντικειμενικότητας, Αρχή διαφάνειας, Αρχή του σκοπού (και περιορισμού αυτού), Αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, Αρχή της ακρίβειας (δικαίωμα διόρθωσης ή διαγραφής), Αρχή του περιορισμού, Αρχή της ακεραιότητας και εμπιστευτικότητας (ασφάλεια), Αρχή της λογοδοσίας.

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναφερθούμε κυρίως στους νεωτερισμούς που εισάγει ο κανονισμός για τα προσωπικά δεδομένα. Μερικοί από αυτούς που θα αναλύσουμε και εκτενέστερα είναι η διεύρυνση εννοιών - προσθήκη ορισμών, η ενδυνάμωση των δικαιωμάτων και ο διορισμός υπεύθυνου προστασίας και άλλα.

2.1. Νέοι ορισμοί των προσωπικών δεδομένων

Με τον νέο Γενικό Κανονισμό της προστασίας των προσωπικών δεδομένων εισάγονται νέοι ορισμοί που με την Κοινοτική Οδηγία και με τον εγχώριο Νόμο δεν είχαν ρυθμιστεί.

Ως **περιορισμός επεξεργασίας** ορίζεται η *επισήμανση αποθηκευμένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με στόχο τον περιορισμό της επεξεργασίας τους στο μέλλον*³⁷. Ο νέος αυτός ορισμός οφείλεται στην θέσπιση του δικαιώματος στον περιορισμό της επεξεργασίας. Το δικαίωμα αυτό προϋπήρχε στον Ν. 2472/1997 ως περιεχόμενο του δικαιώματος αντίρρησης και όχι ως αυτοτελές³⁸. Με βάσει τον ορισμό το υποκείμενο έχει την δυνατότητα να περιορίσει την επεξεργασία των δεδομένων του από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Αυτό συμβαίνει στις περιπτώσεις που η ακρίβεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αμφισβητείται από το υποκείμενο των δεδομένων, η επεξεργασία είναι παράνομη, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν χρειάζεται πλέον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της επεξεργασίας ή το υποκείμενο των δεδομένων έχει αντιρρήσεις για την επεξεργασία.

Κατάρτιση προφίλ είναι η *οποιαδήποτε μορφή αυτοματοποιημένης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συνίσταται στη χρήση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την αξιολόγηση ορισμένων προσωπικών πτυχών ενός φυσικού προσώπου, ιδίως για την ανάλυση ή την πρόβλεψη πτυχών που αφορούν την απόδοση στην εργασία, την οικονομική κατάσταση, την υγεία, τις προσωπικές προτιμήσεις, τα ενδιαφέροντα, την αξιοπιστία, τη συμπεριφορά, τη θέση ή τις μετακινήσεις του εν λόγω φυσικού προσώπου*. Κάτι ανάλογο δεν προβλέπεται στην Οδηγία 95/45/EK αφού η κατάρτιση προφίλ προσώπων δεν υφίστασθε. Πλέον όμως ρυθμίζεται με τον Γενικό Κανονισμό. Το υποκείμενο των δεδομένων πλέον έχει το δικαίωμα να μην υπόκειται σε απόφαση που λαμβάνεται αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, η οποία παράγει έννομα αποτελέσματα που το αφορούν.

³⁷ Βλ. άρθρο 4 § 3 Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων

³⁸ Βλ. άρθρο 12 §2 και άρθρο 13 του Ν.2472/1997

Ψευδωνυμοποίηση ορίζεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τρόπο ώστε τα δεδομένα να μην μπορούν πλέον να αποδοθούν σε συγκεκριμένο υποκείμενο των δεδομένων χωρίς τη χρήση συμπληρωματικών πληροφοριών, εφόσον οι εν λόγω συμπληρωματικές πληροφορίες διατηρούνται χωριστά και υπόκεινται σε τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν μπορούν να αποδοθούν σε ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο. Ο σκοπός της ψευδωνυμοποίησης είναι η συλλογή δεδομένων για συγκεκριμένο υποκείμενο χωρίς η ταυτότητα του να καθίσταται γνωστή στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Τα ψευδωνυμοποιημένα δεδομένα υπόκεινται στις Αρχές και τους περιορισμούς που διέπουν το Δικαίον Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Σε περίπτωση που η διαδικασία αυτή δεν επιτρέπει τον επαναπροσδιορισμό του υποκειμένου, τότε γίνεται λόγος όχι για ψευδωνυμοποίηση αλλά για ανωνυμοποίηση. Η διαφορά της ανωνυμοποίησης από την ψευδωνυμοποίηση έγκειται στο ότι στην τελευταία περίπτωση δεν είναι δυνατός ο επαναπροσδιορισμός του υποκειμένου με κάθε διαθέσιμο εύλογο τρόπο και μέσο, οπότε και κατ' επέκταση δεν εφαρμόζονται οι αρχές του Δικαίου Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.³⁹

Παραβίαση προσωπικών δεδομένων ορίζεται ως η παραβίαση της ασφάλειας που οδηγεί σε τυχαία ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, μεταβολή, άνευ άδειας κοινοποίηση ή πρόσβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάστηκαν, αποθηκεύτηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία. Ο ορισμός εισήχθη ένεκα του άρθρου 2 της Οδηγίας 2002/58/EK «για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες», όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/136/EK.

Βάσει του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου ,τα γενετικά δεδομένα συμπεριλαμβάνονταν στην κατηγορία των ευαίσθητων ιατρικών δεδομένων .⁴⁰ Με τον νέο Γενικό Κανονισμό αυτό αλλάζει και εισάγεται αυτοτελώς η έννοια των γενετικών και των βιομετρικών δεδομένων.

³⁹ Βλ. αιτιολογ. σκέψη αρ. 26 Οδηγίας, «...ότι οι αρχές της προστασίας δεν εφαρμόζονται σε δεδομένα που έχουν καταστεί ανώνυμα, κατά τρόπο ώστε να μην μπορεί να εξακριβωθεί πλέον η ταυτότητα του προσώπου στο οποίο αναφέρονται...»

⁴⁰ Βλ. Ιγγλεζάκη, Δίκαιο της Πληροφορικής ,Εκδόσεις Σάκκουλα ,Αθήνα 2006 σελ. 227.

Γενετικά δεδομένα ορίζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν τα γενετικά χαρακτηριστικά φυσικού προσώπου που κληρονομήθηκαν ή αποκτήθηκαν, όπως προκύπτουν, ιδίως, από ανάλυση βιολογικού δείγματος του εν λόγω φυσικού προσώπου και τα οποία παρέχουν μοναδικές πληροφορίες σχετικά με την φυσιολογία ή την υγεία του εν λόγω φυσικού προσώπου.

Βιομετρικά δεδομένα ορίζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία προκύπτουν από ειδική τεχνική επεξεργασία συνδεδεμένη με φυσικά, βιολογικά ή συμπεριφορικά χαρακτηριστικά φυσικού προσώπου και τα οποία επιτρέπουν ή επιβεβαιώνουν την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση του εν λόγω φυσικού προσώπου, όπως εικόνες προσώπου ή δακτυλοσκοπικά δεδομένα. Οι φωτογραφικές απεικονίσεις του ανθρώπινου προσώπου ή των δακτυλικών αποτυπωμάτων δεν θα πρέπει να θεωρούνται βιομετρικά δεδομένα, στο βαθμό που δεν έχουν υποστεί συγκεκριμένη επεξεργασία, ώστε να επιτρέπουν στην ακριβή ταυτοποίηση ενός ατόμου⁴¹.

Τέλος ως **Δεδομένα που αφορούν την υγεία** είναι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία σχετίζονται με τη σωματική ή ψυχική υγεία ενός φυσικού προσώπου, περιλαμβανομένης της παροχής υπηρεσιών υγειονομικής φροντίδας, και τα οποία αποκαλύπτουν πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της υγείας του.

⁴¹ Βλ. αιτιολ. σκέψη αρ.51 του Γενικού Κανονισμού

2.2 Τα Δικαιώματα των ενδιαφερόμενων προσώπων που παρέχονται με τον Κανονισμό

Με τον νέο Γενικό Κανονισμό παρέχονται πλέον στο υποκείμενο των δεδομένων ,πέρα από τα ισχύοντα δικαιώματα (το δικαίωμα στην ενημέρωση , στην πρόσβαση, το δικαίωμα της αντίρρησης ή αντίταξης και το δικαίωμα προσωρινής δικαστικής προστασίας) και το δικαίωμα της διόρθωσης , στη λήθη και στη φορητότητα των δεδομένων

2.2.1 Το Δικαίωμα Ενημέρωσης

Η αρχή της διαφάνειας απαιτεί οποιαδήποτε ενημέρωση που απευθύνεται στο κοινό ή στο υποκείμενο των δεδομένων να είναι συνοπτική, εύκολα προσβάσιμη και εύκολα κατανοητή και να χρησιμοποιείται σαφής και απλή διατύπωση.⁴²

Τον ρόλο αυτό τον αναλαμβάνει ο υπεύθυνος επεξεργασίας που με τα κατάλληλα μέτρα παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων κάθε πληροφορία σχετικά με την επεξεργασία.

Ο τρόπος ενημέρωσης πρέπει να γίνεται σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση, ιδίως όταν πρόκειται για πληροφορία απευθυνόμενη ειδικά σε παιδιά. Οι πληροφορίες παρέχονται γραπτώς ή ηλεκτρονικώς. Κατ' εξαίρεση οι πληροφορίες παρέχονται προφορικώς μόνο όταν ζητείται από το υποκείμενο των δεδομένων, υπό την προϋπόθεση ότι η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων είναι αποδεδειγμένη με άλλα μέσα.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων πληροφορίες χωρίς καθυστέρηση και σε κάθε περίπτωση εντός μηνός από την παραλαβή του αιτήματος. Η εν λόγω προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά δύο ακόμη μήνες, εφόσον απαιτείται, λαμβανομένων υπόψη της πολυπλοκότητας του αιτήματος και του αριθμού των αιτημάτων.⁴³

⁴² Βλ. αιτία αριθμός 60 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

⁴³ Βλ. άρθρο 14 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

2.2.2 Το Δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα

Στο περιεχόμενο του περιλαμβάνεται η νομική ευχέρεια του υποκείμενου να γνωρίζει αν τα προσωπικά δεδομένα αποτελούν ή αποτέλεσαν αντικείμενο επεξεργασίας. Οι πληροφορίες που μπορεί να λαμβάνει το υποκείμενο είναι:⁴⁴

- ο σκοπός της επεξεργασίας
- τις σχετικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα
- τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών στους οποίους κοινοποιήθηκαν ή πρόκειται να κοινοποιηθούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως τους αποδέκτες σε τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς
- το χρονικό διάστημα για το οποίο θα αποθηκευτούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα
- την ύπαρξη δικαιώματος υποβολής αιτήματος στον υπεύθυνο επεξεργασίας για, διόρθωση ή διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή περιορισμό της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα
- το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή
- όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων, κάθε διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με την προέλευσή τους
- την ύπαρξη αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ

Το δικαίωμα πρόσβασης ασκείται με την υποβολή αίτησης στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία. Εάν το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλλει το αίτημα με ηλεκτρονικά μέσα, εκτός εάν το υποκείμενο των δεδομένων ζητήσει κάτι διαφορετικό, η ενημέρωση παρέχεται σε ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως.⁴⁵

⁴⁴ Βλ. άρθρο 15 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

⁴⁵ Βλ. ιστοσελίδα <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5419-2016-ADD-1-REV-1/el/pdf> σελ. 16

2.2.3 Το Δικαίωμα Διόρθωσης

Ένα υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να ζητεί τη διόρθωση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, καθώς και το δικαίωμα στη λήθη. Το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να ζητεί τη διαγραφή και την παύση της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν εάν:⁴⁶

- τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι πλέον απαραίτητα σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται ή υποβάλλονται κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία
- το υποκείμενο των δεδομένων αποσύρει τη συγκατάθεσή του για την επεξεργασία
- εάν αντιτάσσεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν
- η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν δεν είναι σύμφωνη προς τον παρόντα κανονισμό κατ' άλλο τρόπο.

Το δικαίωμα αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία όταν το υποκείμενο των δεδομένων είναι παιδί, δεν είχε πλήρη επίγνωση των κινδύνων που ενέχει η επεξεργασία, και θέλει τελικώς να αφαιρέσει τα συγκεκριμένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, κυρίως από το Διαδίκτυο. Ωστόσο, η διατήρηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να είναι σύννομη μόνο όταν γίνεται για λόγους δημόσιου συμφέροντος στον τομέα της δημόσιας υγείας, για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή στατιστικούς σκοπούς, ή για τη θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων.

Το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να απαιτήσει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση τη διόρθωση ανακριβών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Έχοντας υπόψη τους σκοπούς της επεξεργασίας, το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να απαιτήσει τη

⁴⁶ Βλ. άρθρο 16 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

συμπλήρωση ελλιπών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων ,μέσω συμπληρωματικής δήλωσης.⁴⁷

2.2.4 Το Δικαίωμα στη λήθη

Το δικαίωμα αυτό αποτελεί ένα διευρυμένο δικαίωμα της διαγραφής προσωπικών δεδομένων, κατά το οποίο ο υπεύθυνος επεξεργασίας (όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 2 στοιχείο δ. της Οδηγίας 95/46/EK) έχει υποχρέωση, σε περίπτωση που έχει δημοσιοποιήσει τα δεδομένα, να ενημερώσει όλους που τα έχουν αναδημοσιεύσει ότι το υποκείμενο ζήτησε τη διαγραφή τους. Οι χρήστες, μπορούν να ζητούν και να εξασφαλίζουν από εργαλεία αναζήτησης, να μην παρουσιάζονται στη λίστα ευρημάτων οι σύνδεσμοι (links) σε δημοσιεύσεις που παραβαίνουν το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής τους Ζωής.

Η Οδηγία 95/46/EK και ο Νόμος 2472/1997 κατ' εφαρμογή της, δεν περιέχουν διατάξεις που ορίζουν ρητά το δικαίωμα στην λήθη. Ωστόσο θεμελιώνουν ένα δικαίωμα διαγραφής σε ορισμένες περιπτώσεις. Οι περιπτώσεις αυτές είναι οι ακόλουθες:

- Στο άρθρο 6§1 της Οδηγίας και στο άρθρο 4§1 του Ν. 2472/1997 κατοχυρώνεται η αρχή της πεπερασμένης διάρκειας της επεξεργασίας των δεδομένων. Σύμφωνα με την αρχή αυτή τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διατηρούνται έως την επίτευξη των σκοπών για τους οποίους τα έχουν συλλέξει. Διαφορετικά τα στοιχεία θα πρέπει να διαγραφούν.
- Στο άρθρο 2 του Ν. 2472/1997 προβλέπεται ότι η συγκατάθεση μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε αλλά χωρίς αναδρομικά αποτελέσματα. Στην Οδηγία δεν προβλέπεται κάτι αντίστοιχο. Σύμφωνα όμως με την Γνώμη της Ομάδας εργασίας στο άρθρο 29 δεν μπορούν να ακυρωθούν διαδικασίες και αποφάσεις που έλαβαν χώρα πριν την ανάκληση της συγκατάθεσης.

⁴⁷ Βλ. ιστοσελίδα <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5419-2016-ADD-1-REV-1/el/pdf> σελ.17

- Στο άρθρο 12§2 του Νόμου και στο άρθρο 12 της Οδηγίας προβλέπεται η δυνατότητα διαγραφής ή το κλείδωμα των δεδομένων εφόσον η επεξεργασία τους δεν είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της Οδηγίας.

Το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι με βάση τις ισχύουσες διατάξεις δεν κατοχυρώνεται πλήρως το δικαίωμα του προσώπου στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα να «λησμονηθεί» και ως εκ τούτου ήταν αναγκαία η εισαγωγή των διατάξεων του άρθρου 17 της πρότασης Κανονισμού.⁴⁸

Η ιδέα του δικαιώματος στη λήθη αναπτύχθηκε με την υπόθεση «Google Spain SL and Google Inc v. Agencia Española de Protección de Datos and Mario Costeja González». Μετά την υπόθεση αυτή αναγνωρίζεται πλέον το δικαίωμα της δυνατότητας διαγραφής προσωπικών δεδομένων από τις μηχανές αναζήτησης κατόπιν αιτήματος.⁴⁹

Με την θέσπιση του δικαιώματος στη λήθη στον Κανονισμό παρέχεται ουσιαστικά το δικαίωμα της διόρθωσης ή της διαγραφής προσωπικών δεδομένων, τα οποία υπήρξαν στο παρελθόν.

Χρήσιμο φανερώνεται το δικαίωμα στην λήθη, επίσης, και στις περιπτώσεις των ανηλίκων. Οι γονείς μπορούν να ζητήσουν την άμεση διαγραφή χωρίς κάποια καθυστέρηση από τον εν λόγω υπεύθυνο επεξεργασίας, περιεχομένου το οποίο μπορεί να δημοσιεύθηκε ή να είχε συλλεχθεί σε κοινωνικό δίκτυο ή πλατφόρμα όταν το υποκείμενο βρισκόταν ακόμα πριν την ενηλικίωση.⁵⁰

⁴⁸ Βλ. Ιωάννης Ιγγλεζάκης, Το δικαίωμα στην ψηφιακή λήθη και οι περιορισμοί του, Εκδόσεις Σάκουλα, 2014

⁴⁹ Βλ. Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Μαΐου 2014 Google Spain SL και Google Inc. κατά Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) και Mario Costeja González, C-131/12 - Google Spain και Google

⁵⁰ Βλ. άρθρο 17 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

2.2.5 Το Δικαίωμα Περιορισμού

Το υποκείμενο έχει το δικαίωμα να εξασφαλίζει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας τον περιορισμό της επεξεργασίας όταν:⁵¹

- η ακρίβεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αμφισβητείται από το υποκείμενο των δεδομένων
- η επεξεργασία είναι παράνομη και το υποκείμενο των δεδομένων αντιτάσσεται στη διαγραφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ζητεί, αντ' αυτής, τον περιορισμό της χρήσης τους
- ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν χρειάζεται πλέον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της επεξεργασίας, αλλά τα δεδομένα αυτά απαιτούνται από το υποκείμενο των δεδομένων για τη θεμελίωση, την άσκηση ή την υποστήριξη νομικών αξιώσεων
- το υποκείμενο των δεδομένων έχει αντιρρήσεις για την επεξεργασία

Το δικαίωμα αυτό υπάρχει και στην Απόφαση 2008/977/ΔΕΥ ως blocking of data ή ως flagging: μαρκάρω ορισμένα δεδομένα σε ένα αρχείο με σκοπό τον περιορισμό της επεξεργασίας τους.⁵²

2.2.6 Το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων

Το δικαίωμα στην φορητότητα δίνει τη δυνατότητα στο υποκείμενο των δεδομένων να ζητήσει τα δεδομένα που το αφορούν προκειμένου να διευκολύνει την διαβίβαση αυτών από τον έναν πάροχο σε κάποιον άλλο.⁵³

Κύριο χαρακτηριστικό του είναι η ανεμπόδιστη παροχή των προσωπικών δεδομένων από πάροχο σε πάροχο. Δημιουργείται η υποχρέωση σε οργανισμούς, υπό προϋποθέσεις, να μεταφέρουν τα δεδομένα, κατόπιν αίτησής του, σε άλλο οργανισμό, σε μορφή αναγνώσιμη. Για παράδειγμα οι χρήστες θα μπορούν να μεταφέρουν τα δεδομένα τους από μια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης σε άλλη, αν το επιθυμούν, οι ασφαλιζόμενοι, από μια ασφαλιστική εταιρεία σε άλλη και από μια εταιρεία τηλεφωνίας σε μια άλλη.

⁵¹ Βλ. άρθρο 16 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

⁵² Βλ. άρθρο 4 και άρθρο 18 ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟ 2008/977/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

⁵³ Βλ. άρθρο 20 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

Η ένταξη του συγκεκριμένου δικαιώματος δεν θα ενισχύσει μονή το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων αλλά, θα βελτιώσει και τον ανταγωνισμό μεταξύ των παροχών υπηρεσιών. Με το δικαίωμα αυτό διευκολύνεται και η διασυνοριακή ροή των δεδομένων, π.χ τις τοπικές πρακτικές που μπορεί να εφαρμόζονται ή ακόμα και στην αποθήκευση ορισμένων δεδομένων εκτός της εκάστοτε εθνικής επικράτειας. Βέβαια υπάρχει και ο κίνδυνος, οι εταιρίες έχοντας ως στόχο το εταιρικό τους συμφέρον, μπορεί να προβούν χωρίς την συγκατάθεση του υποκειμένου σε διαβίβαση και μεταφορά των δεδομένων, είτε για την επεξεργασία αυτών είτε για την αναγκαία εκτέλεση της αρχικής σύμβασης.⁵⁴

2.2.7 Το Δικαίωμα Εναντίωσης

Όταν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να υποβληθούν νόμιμα σε επεξεργασία κάθε υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να δικαιούται να αντιταχθεί στην επεξεργασία τυχόν δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν την ιδιαίτερη κατάστασή του. Θα πρέπει ο υπεύθυνος επεξεργασίας να αποδείξει ότι τα έννομα συμφέροντά του υπερισχύουν των συμφερόντων ή των θεμελιωδών δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων.⁵⁵

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν υποβάλλει πλέον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε επεξεργασία, εκτός εάν υπάρχει νόμιμος λόγος για την επεξεργασία ο οποίος υπερισχύει των συμφερόντων και των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων.

Όταν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υφίστανται επεξεργασία για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς, το υποκείμενο των δεδομένων δικαιούται να αντιταχθεί, για λόγους που σχετίζονται με την ιδιαίτερη κατάστασή του, στην επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, εκτός εάν η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση καθήκοντος που ασκείται για λόγους δημόσιου συμφέροντος.⁵⁶

⁵⁴ Βλ. ιστοσελίδα <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5419-2016-ADD-1-REV-1/el/pdf> σελ.21

⁵⁵ Βλ. άρθρο 21 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

⁵⁶ Βλ. ιστοσελίδα <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5419-2016-ADD-1-REV-1/el/pdf> σελ.17

2.2.8 Το Δικαίωμα αντίρρησης σε μία αυτοματοποιημένη απόφαση ή Κατάρτισης Προφίλ

Το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να μην υπόκειται σε απόφαση που λαμβάνεται αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας, η οποία αξιολογεί προσωπικές του πτυχές και παράγει έννομα αποτελέσματα που το αφορούν ή το επηρεάζει σημαντικά με παρεμφερή τρόπο. Παραδείγματα είναι η αυτόματη άρνηση επιγραμμатικής αίτησης πίστωσης ή πρακτικές ηλεκτρονικής πρόσληψης χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση.⁵⁷

Η επεξεργασία αυτή περιλαμβάνει την «κατάρτιση προφίλ» που αποτελείται από οποιαδήποτε μορφή αυτοματοποιημένης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την αξιολόγηση προσωπικών πτυχών που αφορούν τις επιδόσεις στην εργασία, την οικονομική κατάσταση, την υγεία, τις προσωπικές προτιμήσεις ή συμφέροντα, την αξιοπιστία ή τη συμπεριφορά, τη θέση ή κινήσεις του υποκειμένου των δεδομένων.

Η λήψη απόφασης που βασίζεται σε αυτήν την επεξεργασία επιτρέπεται όταν:

- προβλέπεται ρητά από το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους για σκοπούς παρακολούθησης και πρόληψης της απάτης και της φοροδιαφυγής
- ή όταν είναι αναγκαία για τη σύναψη ή την εκτέλεση σύμβασης μεταξύ υποκειμένου των δεδομένων και υπευθύνου επεξεργασίας
- ή όταν το υποκείμενο των δεδομένων παρείχε τη ρητή συγκατάθεσή του.

Σε κάθε περίπτωση το υποκείμενο θα πρέπει να ενημερώνεται για την επεξεργασία των δεδομένων. Το μέτρο αυτό θα πρέπει να μην αφορά παιδί. Προκειμένου να διασφαλίζεται θεμιτή και διαφανής επεξεργασία, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας πρέπει να χρησιμοποιούν κατάλληλες διαδικασίες για την κατάρτιση προφίλ.

⁵⁷ Βλ. άρθρο 22 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

2.3 Ο Υπεύθυνος Επεξεργασίας και οι αρμοδιότητες του

Το πρόσωπο που έχει την ευθύνη για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας. Σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας,⁵⁸ ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να εφαρμόζει τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα και να μπορεί να αποδεικνύει τη συμμόρφωση των πράξεων επεξεργασίας προς τον κανονισμό.

Η ιδιότητα του υπεύθυνου επεξεργασίας προϋποθέτει το προσδιορισμό δυο στοιχείων : του σκοπού ,της επεξεργασίας και του τρόπου επεξεργασίας (τεχνικός εξοπλισμός, μέθοδοι, ανθρώπινο δυναμικό ,κλπ.).

Με τον νέο Γενικό Κανονισμό πέρα από τις υποχρεώσεις του υπευθύνου προβλέπεται πλέον και υποχρεώσεις και ευθύνες για τον εκτελούντα την επεξεργασία. Οι υποχρεώσεις του εκτελούντα την επεξεργασία είναι:⁵⁹

- τήρηση αρχείου καταγραφής δραστηριοτήτων επεξεργασίας
- συνεργασία με την εποπτική αρχή
- Λήψη κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για την διασφάλιση της επεξεργασίας
- ενημέρωση του υπευθύνου επεξεργασίας σε περίπτωση παραβίασης δεδομένων
- ορισμός υπευθύνου προστασίας δεδομένων
- υπόκειται στον έλεγχο της εποπτικής αρχής
- υπόκειται σε κυρώσεις διοικητικής, αστικής και ποινικής φύσης

Ο Κανονισμός θεσπίζει κανόνες σχετικά με τις αρμοδιότητες του υπευθύνου επεξεργασίας όσον αφορά την συναίνεση ανηλίκου, τις εκτιμήσεις αντίκτυπου, την τήρηση αρχείων επεξεργασίας, τις παραβιάσεις δεδομένων, τον ορισμό υπευθύνου προστασίας δεδομένων, τους κώδικες δεοντολογίας και τους μηχανισμούς πιστοποίησης.

⁵⁸ Βλ. άρθρο 5 §2 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων, Ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει την συμμόρφωση με την παράγραφο 1 («λογοδοσία»)

⁵⁹ Βλ. άρθρο 30 ,31, 37,57, 82 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

2.3.1 Η συναίνεση του ανηλίκου στην επεξεργασία προσωπικών δεδομένων

Βάσει ,λοιπόν, των διατάξεων του κανονισμού, ένας ανήλικος ηλικίας κάτω των 16 ετών που επιθυμεί να χρησιμοποιήσει διαδικτυακές υπηρεσίες, ο πάροχος της υπηρεσίας οφείλει να προσπαθήσει να εξακριβώσει εάν πράγματι έχει δοθεί η συγκατάθεση των γονέων.⁶⁰ Η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ενός παιδιού ηλικίας κάτω των 16 ετών είναι νόμιμη, μόνο εάν και σε βαθμό που δίνεται η ανάλογη συγκατάθεση ή είναι εξουσιοδοτημένη από τον κάτοχο της γονικής μέριμνας του παιδιού. Άρα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να εξακριβώσει σε τέτοιες περιπτώσεις ότι πράγματι έχει δοθεί η ανάλογη συναίνεση ή η άδεια από τον κάτοχο της γονικής μέριμνας του παιδιού, λαμβάνοντας εμφανώς υπόψη και τη διαθέσιμη τεχνολογία του υπευθύνου επεξεργασίας.

2.3.2 Τήρηση αρχείων των δραστηριοτήτων της επεξεργασίας

Μια από τις υποχρεώσεις του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελών την επεξεργασία είναι η τήρηση αρχείου των δραστηριοτήτων επεξεργασίας. Στο Κανονισμό αναφέρονται οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο αρχείο όπως για παράδειγμα σκοπούς της επεξεργασίας και τους αποδέκτες των δεδομένων και άλλα. Η υποχρέωση τήρησης αρχείου ισχύει όταν:⁶¹

- η επιχείρηση ή ο οργανισμός απασχολεί πάνω από 250 άτομα
- η διενεργούμενη επεξεργασία ενδέχεται να προκαλέσει κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων
- η επεξεργασία δεν είναι περιστασιακή
- η επεξεργασία περιλαμβάνει ειδικές κατηγορίες προσωπικών δεδομένων όπως ευαίσθητα δεδομένα, βιομετρικά γενετικά και δεδομένα που αφορούν ποινικές καταδίκες

⁶⁰ Βλ. Ιωάννης δ. Ιγγλεζάκης, Προστασία προσωπικών δεδομένων των ανηλίκων στις υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης, Μελέτη 2/2015

⁶¹ Βλ. άρθρο 30 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

2.3.3 Εκτίμηση αντίκτυπου σχετικά με την προστασία δεδομένων.

Σύμφωνα με το άρθρο 35 όταν ένα είδος επεξεργασίας ιδίως με τη χρήση νέων τεχνολογιών ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας διενεργεί πριν από την επεξεργασία, εκτίμηση των επιπτώσεων των σχεδιαζόμενων πράξεων επεξεργασίας. Απαιτείται ιδίως στην περίπτωση συστηματικής και εκτενούς αξιολόγησης προσωπικών πτυχών σχετικά με φυσικά πρόσωπα, όπως η κατάρτιση προφίλ επεξεργασίας μεγάλης κλίμακας των δεδομένων των άρθρων 9 και 10 συστηματικής παρακολούθησης δημοσίου προσβάσιμου χώρου σε μεγάλη κλίμακα

Η εποπτική αρχή καταρτίζει και δημοσιοποιεί κατάλογο με τα είδη των πράξεων επεξεργασίας για τα οποία απαιτείται εκτίμηση αντίκτυπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων.⁶² Επίσης, καταρτίζει και δημοσιοποιεί κατάλογο με τα είδη των πράξεων επεξεργασίας για τα οποία δεν απαιτείται εκτίμηση αντίκτυπου.

Σε περίπτωση που έχει οριστεί σε ένα οργανισμό Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητά τη γνώμη του. Η συμμόρφωση με εγκεκριμένους κώδικες δεοντολογίας που αναφέρονται στο άρθρο 40 από τους σχετικούς υπευθύνους επεξεργασίας ή εκτελούντες την επεξεργασία λαμβάνεται δεόντως υπόψη κατά την εκτίμηση του αντίκτυπου των πράξεων επεξεργασίας που εκτελούνται από τους εν λόγω υπευθύνους ή εκτελούντες την επεξεργασία, ιδίως για τους σκοπούς εκτίμησης αντίκτυπου σχετικά με την προστασία δεδομένων.⁶³

⁶² Βλ. αιτία 90 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

⁶³ Βλ. ιστοσελίδα <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5419-2016-ADD-1-REV-1/el/pdf> σελ.20

2.3.4 Πολιτική ασφαλείας

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία εφαρμόζουν κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για να διασφαλίζεται το επίπεδο ασφαλείας, έναντι των κινδύνων.⁶⁴

Τα μέτρα αυτά μπορεί να είναι:

- η ψευδωνυμοποίηση σχεδιασμένα για την εφαρμογή των αρχών προστασίας των δεδομένων,
- η ελαχιστοποίηση των δεδομένων σχεδιασμένα προκειμένου να μπορεί το υποκείμενο των δεδομένων να παρακολουθεί την επεξεργασία και να είναι σε θέση ο υπεύθυνος επεξεργασίας να δημιουργεί και να βελτιώνει τα χαρακτηριστικά ασφαλείας
- Γίνεται εκτίμηση του ενδεδειγμένου επιπέδου ασφαλείας, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους που απορρέουν από την επεξεργασία (π.χ. από παράνομη καταστροφή, απώλεια κ.λ.π.).
- Τηρείται εγκεκριμένος κώδικας δεοντολογίας ή εγκεκριμένος μηχανισμός πιστοποίησης δύναται να χρησιμοποιηθεί ως στοιχείο για την απόδειξη της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις της § 1 του παρόντος άρθρου.

Σε περίπτωση παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας γνωστοποιεί εντός 72 ωρών από τη στιγμή που αποκτά γνώση στην εποπτική αρχή που είναι αρμόδια. Αν δεν γίνει εντός 72 ωρών η γνωστοποίηση τότε συνοδεύεται από αιτιολόγηση για την καθυστέρηση .

Τέλος ,όταν η παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να θέσει σε υψηλό κίνδυνο τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ανακοινώνει την παραβίαση στο υποκείμενο.

⁶⁴ Βλ. άρθρο 32 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

2.3.5 Τήρηση κώδικα δεοντολογίας

Τα Κράτη-Μέλη, οι Εποπτικές Αρχές, το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων και η Επιτροπή ενθαρρύνουν την εκπόνηση κωδίκων δεοντολογίας που έχουν ως στόχο να συμβάλουν στην ορθή εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. Οι κώδικες δεοντολογίας εκπονούνται ή τροποποιούνται από ενώσεις ή άλλους φορείς που εκπροσωπούν κατηγορίες υπεύθυνων επεξεργασίας ή εκτελούντων την επεξεργασία.⁶⁵

Το σχέδιο κώδικα δεοντολογίας υποβάλλεται στην εποπτική αρχή που είναι αρμόδια άρθρο 55 για απόψεις και τελική έγκριση. Αν εγκριθεί τότε δημοσιεύεται από την εποπτική αρχή.

Τον έλεγχο της συμμόρφωσης στους κώδικες δεοντολογίας μπορεί να αναλάβει ανεξάρτητος φορέας που διαθέτει την σχετική εμπειρία σε σχέση με το αντικείμενο του κώδικα δεοντολογίας δεδομένου ότι πληροί τα κριτήρια του άρθρου 41 του Κανονισμού για το σκοπό αυτό από την εποπτική αρχή. Σε περίπτωση παράβασης του κώδικα, ο Φορέας λαμβάνει ανάλογα μέτρα και ενημερώνει σχετικά στην εποπτική αρχή.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή εκτελών την επεξεργασία θεσπίζει, εάν επιθυμεί, μηχανισμούς πιστοποίησης της προστασίας δεδομένων, σφραγίδες και σήματα με σκοπό την απόδειξη συμμόρφωσης με τον Κανονισμό. Η πιστοποίηση χορηγείται από τους φορείς πιστοποίησης ή την εποπτική αρχή. Οι φορείς πιστοποίησης είναι διαπιστευμένοι βάσει κριτηρίων που εγκρίνονται από την εποπτική αρχή για μέγιστη περίοδο 5 ετών και μπορεί να ανανεωθεί. Είναι υπεύθυνοι για την εκτίμηση που οδηγεί στην πιστοποίηση ή στην ανάκληση της πιστοποίησης. Χορηγείται από το φορέα πιστοποίησης ή την εποπτική αρχή σε υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία για μέγιστη περίοδο 3 ετών και μπορεί να ανανεωθεί.⁶⁶

⁶⁵ Βλ. άρθρο 40 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

⁶⁶ Βλ. ιστοσελίδα <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5419-2016-ADD-1-REV-1/el/pdf> σελ.22

2.4 Ο Υπεύθυνος Προστασίας των προσωπικών δεδομένων

Πριν προχωρήσουμε στην ανάλυση των επιμέρους ρυθμίσεων του Κανονισμού θα πρέπει να αναφερθεί ότι η έννοια του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων είναι νέα για την Ελλάδα καθώς ο Νόμος 2472/1997 δεν προέβλεπε υπεύθυνο προστασίας. Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο υπάρχει σχετική αναφορά στην Οδηγία 95/46/ΕΚ, στο άρθρο 18 παρ. 2 της οδηγίας ότι τα κράτη μπορεί να προβλέψουν περιπτώσεις στις οποίες δεν είναι απαραίτητη η γνωστοποίηση διαφόρων επεξεργασιών στην εποπτική αρχή. Η ουσιώδη διαφορά της οδηγίας με τον κανονισμό σε σχέση με τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων είναι ότι η οδηγία προέβλεπε τη δυνατότητα των Κρατών-Μελών να θεσπίσουν στο εσωτερικό τους δίκαιο το θεσμό του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων ενώ με τον κανονισμό θεσπίζεται ο υποχρεωτικός ορισμός του.⁶⁷

Μια από τις αρμοδιότητες του υπεύθυνου επεξεργασίας και εκτελών την επεξεργασία είναι ο ορισμός υπεύθυνου προστασίας⁶⁸.

Τα στοιχεία επικοινωνίας του δημοσιεύονται και ανακοινώνονται στην Αρχή. Ο Υπεύθυνος προστασίας συμμετέχει σε όλα τα ζητήματα που αφορούν στην προστασία προσωπικών δεδομένων και του παρέχονται οι απαραίτητοι πόροι για την άσκηση των καθηκόντων του.⁶⁹ Η πρόσβαση στον Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων θα πρέπει να είναι εύκολη και άμεση, τόσο από τα υποκείμενα των δεδομένων, όσο και από τους υπαλλήλους του υπευθύνου/εκτελούντος την επεξεργασία, αλλά και για τις ανάγκες επικοινωνίας με την εποπτική αρχή.

Ο υπεύθυνος προστασίας διορίζεται όταν η επεξεργασία εκτελείται από δημόσια αρχή ή όταν οι δραστηριότητες του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία, συνιστούν πράξεις επεξεργασίας, οι οποίες απαιτούν τακτική και συστηματική παρακολούθηση των υποκειμένων σε μεγάλη κλίμακα, ή όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία επεξεργάζονται

⁶⁷ Βλ. Γρηγόριος Λαζαράκος, ο Θεσμός του υπεύθυνου προσωπικών δεδομένων στο νέο νομοθετικό πλαίσιο των προσωπικών δεδομένων μετά την υιοθέτηση του Κανονισμού 679/2016, Ψηφιακή Νομική Βιβλιοθήκη, Περιοδικό, εφαρμογές δημοσίου δικαίου-2016

⁶⁸ Βλ. άρθρο 37 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

ειδικές κατηγορίες δεδομένων (π.χ. δεδομένα που αφορούν την υγεία, πολιτικά φρονήματα) και δεδομένων που αφορούν ποινικές καταδίκες/αδικήματα. Ως υπεύθυνοι προστασίας μπορούν να διοριστούν είτε εργαζόμενος της επιχείρησης, είτε ένα μόνο πρόσωπο ,αλλά και μια ομάδα.

Τα καθήκοντα του Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων είναι:

- Ενημερώνει και συμβουλεύει τον υπεύθυνο επεξεργασίας/ εκτελούντα την επεξεργασία και τους υπαλλήλους του σχετικά με την προστασία δεδομένων.
- Παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τον Κανονισμό σχετικά με τις πολιτικές του υπεύθυνου επεξεργασίας/ εκτελούντα την επεξεργασία σε σχέση με την προστασία δεδομένων
- Παρέχει συμβουλές όσον αφορά την εκτίμηση αντίκτυπου
- Συνεργάζεται με την Αρχή
- Ενεργεί ως σημείο επικοινωνίας
- Βοηθά τα υποκείμενα των δεδομένων να ασκούν τα δικαιώματά τους. Για την εκτέλεση των καθηκόντων του, δεσμεύεται με την τήρηση του απορρήτου ή της εμπιστευτικότητας.
- Μπορεί να επιτελεί και άλλα καθήκοντα και υποχρεώσεις, δεδομένου ότι αυτά δεν συνεπάγονται σύγκρουση συμφερόντων.⁷⁰

⁷⁰ Βλ. άρθρο 39 Γενικού Κανονισμού για την προστασία των δεδομένων

2.5 Εποπτικές Αρχές

Βάσει του Γενικού Κανονισμού των Προσωπικών Δεδομένων κάθε κράτος μέλος έχει την υποχρέωση να ορίζει μια ή περισσότερες ανεξάρτητες εποπτικές αρχές για να παρακολουθούν - εποπτεύουν αν εφαρμόζεται ή όχι ο κανονισμός.⁷¹

Σκοπός των αρχών αυτών είναι η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας που τα αφορούν και τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Ένωση. Η Αρχή όπως και τα Μέλη της εξακολουθούν να διατηρούν την ανεξαρτησία τους.⁷²

Για να μπορέσει όμως η Αρχή να επιτελέσει το έργο της απαραίτητη προϋπόθεση είναι η δημιουργία των κατάλληλων μηχανισμών. Οι μηχανισμοί - καινοτομίες αυτοί που εισάγονται με τον Γενικό Κανονισμό για την προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι, η αρχή της υπηρεσίας μια στάσης, ο μηχανισμός συνεκτικότητας και η σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας των Δεδομένων.⁷³

Ο σκοπός του μηχανισμού της υπηρεσίας μίας στάσης (One Shop Stop) είναι η παροχή ασφάλειας δικαίου, η αποτελεσματικότητα για τις επιχειρήσεις και η αποτελεσματική εγγύτητα για τα φυσικά πρόσωπα. Όταν έχουμε περιπτώσεις που εμπλέκονται παραπάνω από μια Εθνικές αρχές θα λαμβάνεται μόνο μια εποπτική απόφαση.⁷⁴ Στην περίπτωση δηλαδή που μια εταιρεία έχει θυγατρικές εταιρίες σε διάφορα Κράτη-Μέλη θα έρχεται σε συνεργασία μόνο με την Αρχή που βρίσκεται εκεί που είναι εγκατεστημένη η κύρια εταιρεία. Ο μηχανισμός της υπηρεσίας μίας στάσης ενεργοποιείται :

- επεξεργασία στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων εγκατάστασης ελεγκτή ή εκτελούντος την επεξεργασία που είναι ήδη εγκατεστημένος σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη

⁷¹ Βλ. άρθρο 51 Γενικού Κανονισμού 2016/679

⁷² Βλ. άρθρο 52 §2,3 Γενικού Κανονισμού 2016/679

⁷³ Βλ. ιστοσελίδα <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5419-2016-ADD-1-REV-1/el/pdf> σελ.29, Εποπτικές αρχές

⁷⁴ Βλ. άρθρο 60 Γενικού Κανονισμού 2016/679

- επεξεργασία από ελεγκτή ή εκτελούντα την επεξεργασία εγκατεστημένο μόνο σε ένα κράτος μέλος αλλά που επηρεάζει ουσιωδώς ή ενδέχεται να επηρεάσει ουσιωδώς τα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα σε άλλο ή σε όλα τα κράτη.

Ο συγκεκριμένος αυτός μηχανισμός προβλέπει επίσης μία ενιαία απόφαση η οποία και θα ισχύει σε ολόκληρο το έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε περίπτωση διαφοράς.

Ο επόμενος μηχανισμός που εισάγεται με τον Γενικό Κανονισμό είναι η συνεργασία των Εποπτικών Αρχών μεταξύ τους σε μια προσπάθεια να επιτευχθεί συναίνεση.⁷⁵ Συγκεκριμένα η επικεφαλής Αρχή αφού εξετάσει την υπόθεση, υποβάλλει σε όλες τις ενδιαφερόμενες αρχές προστασίας δεδομένων σχέδιο απόφασης προς γνωμοδότηση. Υπάρχουν δύο περιπτώσεις, πρώτον, η επικεφαλής Αρχή καθώς και οι ενδιαφερόμενες αρχές προστασίας δεδομένων να συμφωνήσουν από κοινού ως προς την απόφαση, δεύτερον, σε περίπτωση που δεν συμφωνήσουν, η ενδιαφερόμενη Αρχή θα πρέπει να διατυπώσει αιτιολογημένη αντίρρηση. Στην από κοινού συμφωνηθείσα απόφαση θα πρέπει να καταγράφονται τα πορίσματα της έρευνας της υπόθεσης.⁷⁶ Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται η διαπίστωση του κατά πόσον υπήρξε παραβίαση του κανονισμού ή όχι, καθώς και οι ενέργειες που πρέπει να αναληφθούν σε περίπτωση παραβίασης (απαγόρευση οποιασδήποτε μορφής ατομικών γνωρισμάτων) ή η απόρριψη μιας προσφυγής εφόσον δεν υπήρξε παραβίαση.

Στα πλαίσια δημιουργίας νέων αρχών το άρθρο 68 του Γενικού κανονισμού έρχεται να αντικαταστήσει το άρθρου 29, της Οδηγίας 95/46/EK. Έχουμε λοιπόν σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας των Δεδομένων που αντικαθιστά την Ομάδα προστασίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας των Δεδομένων από τον προϊστάμενο μίας εποπτικής αρχής κάθε κράτους μέλους και από τον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, ή τους αντίστοιχους εκπροσώπους τους και θα διαθέτει νομική προσωπικότητα.

⁷⁵ Βλ. άρθρο 63 Γενικού Κανονισμού 2016/679, μηχανισμός συνεκτικότητας

⁷⁶ Βλ. άρθρο 56 §4,5 Γενικού Κανονισμού 2016/679

Οι παρεμβάσεις του ανωτέρω Συμβουλίου συνίστανται κυρίως στη γνωμοδότηση, την έκδοση δεσμευτικών αποφάσεων στο πλαίσιο της επίλυσης διαφορών μεταξύ εποπτικών αρχών ή την έκδοση κατευθυντήριων γραμμών για κάθε ζήτημα το οποίο αφορά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού με σκοπό τη διασφάλιση της συνεκτικής επιβολής του κανονισμού. Η απόφαση αυτή θα είναι δεσμευτική για το σύνολο των ενδιαφερόμενων Αρχών Προσωπικών Δεδομένων.

Στον Γενικό κανονισμό ορίζονται και οι αναδιαρθρωμένες αρμοδιότητες των εποπτικών αρχών.⁷⁷

Αναλυτικά κάθε εποπτική αρχή στο έδαφός της:

- παρακολουθεί και επιβάλλει την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού
- προωθεί την ευαισθητοποίηση του κοινού και την κατανόηση των κινδύνων, των κανόνων, των εγγυήσεων και των δικαιωμάτων που σχετίζονται με την επεξεργασία. Ειδική προσοχή αποδίδεται σε δραστηριότητες που απευθύνονται ειδικά σε παιδιά
- συμβουλεύει, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους, το εθνικό κοινοβούλιο, την κυβέρνηση και άλλα όργανα και οργανισμούς για νομοθετικά και διοικητικά μέτρα που σχετίζονται με την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας
- προωθεί την ευαισθητοποίηση των υπευθύνων επεξεργασίας και των εκτελούντων την επεξεργασία σχετικά με τις υποχρεώσεις τους δυνάμει του παρόντος κανονισμού
- κατόπιν αιτήματος, παρέχει πληροφορίες στα υποκείμενα των δεδομένων όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων τους δυνάμει του παρόντος κανονισμού και, ενδεχομένως, συνεργάζεται για τον σκοπό αυτό με τις εποπτικές αρχές σε άλλα Κράτη-Μέλη
- χειρίζεται τις καταγγελίες που υποβάλλονται από το υποκείμενο των δεδομένων ή από φορέα ή οργάνωση ή ένωση σύμφωνα με το άρθρο 80 και ερευνά, στο μέτρο που ενδείκνυται, το αντικείμενο της καταγγελίας και ενημερώνει τον καταγγέλλοντα για την πρόοδο και για την έκβαση της

⁷⁷ Βλ. άρθρο 57 Γενικού Κανονισμού 2016/679

έρευνας εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, ιδίως εάν απαιτείται περαιτέρω έρευνα ή συντονισμός με άλλη εποπτική αρχή,

- συνεργάζεται, μεταξύ άλλων μέσω ανταλλαγής πληροφοριών, με άλλες εποπτικές αρχές και παρέχει αμοιβαία συνδρομή σε άλλες εποπτικές αρχές, με σκοπό να διασφαλίσει τη συνεκτικότητα της εφαρμογής και της επιβολής του παρόντος κανονισμού
- διενεργεί έρευνες σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, μεταξύ άλλων βάσει πληροφοριών που λαμβάνει από άλλη εποπτική αρχή ή άλλη δημόσια αρχή
- παρακολουθεί τις σχετικές εξελίξεις, στον βαθμό που έχουν αντίκτυπο στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως δε τις εξελίξεις των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών και των εμπορικών πρακτικών
- καταρτίζει και διατηρεί κατάλογο σε σχέση με την απαίτηση για διενέργεια εκτίμησης αντίκτυπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων
- παρέχει συμβουλές σχετικά με τις πράξεις επεξεργασίας
- ενθαρρύνει την κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας, διατυπώνει γνώμη και εγκρίνει τέτοιους κώδικες δεοντολογίας που παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις
- ενθαρρύνει τη θέσπιση μηχανισμών πιστοποίησης προστασίας δεδομένων και σφραγίδων και σημάτων προστασίας των δεδομένων και εγκρίνει τα κριτήρια πιστοποίησης
- κατά περίπτωση, διενεργεί περιοδική επανεξέταση των πιστοποιήσεων που εκδίδονται
- σχεδιάζει και δημοσιεύει τα κριτήρια διαπίστευσης φορέα για την παρακολούθηση κωδίκων δεοντολογίας και φορέα πιστοποίησης
- διενεργεί τη διαπίστευση φορέα για την παρακολούθηση κωδίκων δεοντολογίας σύμφωνα με το άρθρο 41 και φορέα πιστοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 43,
- επιτρέπει συμβατικές ρήτρες και διατάξεις του άρθρου 46 παράγραφος 3,
- εγκρίνει δεσμευτικούς εταιρικούς κανόνες δυνάμει του άρθρου 47,
- συμβάλλει στις δραστηριότητες του Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων,
- τηρεί εσωτερικά αρχεία των παραβάσεων του παρόντος κανονισμού και των μέτρων που λαμβάνονται σύμφωνα με το άρθρο 58 παράγραφος 2, και

- εκπληρώνει κάθε άλλο καθήκον σχετικό με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

2.6 Συμπεράσματα

Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν προκύπτει ότι η θέσπιση του Γενικού κανονισμού αποσκοπεί:

- Στην ενδυνάμωση των θεμελιωδών δικαιωμάτων προσώπων που αφορούν την προστασία των προσωπικών δεδομένων τους.
- Στην ανάγκη συνεκτικής και ομοιόμορφης εφαρμογής των κανόνων προστασίας των προσωπικών δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου να δημιουργείται ασφάλεια δικαίου στα κράτη μέλη.
- Στην ανάγκη επίτευξης ισοδύναμου επιπέδου προστασίας σε όλα τα κράτη μέλη.

Η λογική του κανονισμού στο πεδίο προστασίας των προσωπικών δεδομένων είναι πως πλέον την πρωτοβουλία εφαρμογής και συμμόρφωσης στους κανόνες του την αναλαμβάνουν ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία.

Ο εποπτικός έλεγχος διενεργείται κατασταλτικά αφού καταργείται η διαδικασία γνωστοποίησης της επεξεργασίας στην εποπτική αρχή και περιορίζεται η αδειοδότηση.

Εισάγονται ,όμως, νέες μέθοδοι ,όπως, η τήρηση αρχείων καταγραφής της δραστηριότητας των δεδομένων, η εκτίμηση του αντίκτυπου και ο ορισμός Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων.

Γενικά Συμπεράσματα

Ο Κανονισμός έναντι της Οδηγίας επελέγη για την επίτευξη εφαρμογής των κανόνων από όλα τα Κράτη-Μέλη προκειμένου να διασφαλιστεί συνεκτικό επίπεδο προστασίας σε όλη την Ε.Ε. και να ασκούνται ,από νομικής πλευράς, σε ίδιο επίπεδο τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις καθώς και οι ευθύνες για τους υπευθύνους και εκτελούντες την επεξεργασία.

Έτσι, με την εφαρμογή του Κανονισμού καθίσταται υποχρεωτική η τήρηση των διατάξεων, οι οποίες δεσμεύουν τα κράτη μέλη ως προς το κανονιστικό περιεχόμενο τους και οδηγεί σε κατάργηση κάθε αντίθετης εθνικής ρύθμισης.

Ο Κανονισμός περιλαμβάνει διατάξεις που προσομοιάζουν με εκείνες των Οδηγιών, ώστε ο εθνικός νομοθέτης να υποχρεούται παράλληλα με την εφαρμογή του Κανονισμού να θεσπίσει εσωτερικό εθνικό δίκαιο. Αυτό αποτελεί και έναν από τους λόγους για τους οποίους ενώ ο Κανονισμός τέθηκε ήδη σε ισχύ από τις 24-5-2016, εν τέλει, θα τεθεί σε εφαρμογή στις 25-5-2018.

Οι ουσιαστικές διαφορές μεταξύ κανονισμού και οδηγίας είναι ,πρώτον με τον κανονισμό θεσπίζονται αυστηρότερες διατάξεις με άμεση ισχύ χωρίς να χρειάζεται η εναρμόνιση αυτών στο εκάστοτε εγχώριο δίκαιο του κάθε κράτους μέλους έν' αντιθέσει με την οδηγία, δεύτερον παρέχονται νέα δικαιώματα τα σημαντικότερα αυτών είναι το δικαίωμα στην λήθη και το δικαίωμα της φορητότητας, τρίτον παρατηρείται ένα μεγάλο ενδιαφέρον στην προστασία των προσωπικών δεδομένων των ανηλίκων μέσω τις συναίνεσης των γονέων αλλά και τις υποχρέωσης που γεννάτε για τον υπεύθυνο επεξεργασίας, τέταρτον αποκτά υποχρεώσεις και ο εκτελών την επεξεργασία και πλέον διορίζεται υποχρεωτικά από τα κράτη μέλη υπεύθυνος επεξεργασίας και τέλος όσων αφορά τις Εποπτικές Αρχές έχουμε την λήψη κοινής απόφασης και την επέκταση των αρμοδιοτήτων τους.

Μπορούμε να διαπιστώσουμε, πως ο Κανονισμός αποτελεί ένα κείμενο μεγάλων αντιπαραθέσεων και πολύχρονων διαδικασιών. σίγουρο ήταν πως ένα αντίστοιχο έργο τροποποίησης δεν θα ήταν εύκολο, εάν κανείς λάβει υπόψη του τη δυσκολία δημιουργίας μίας νομοθεσίας που να συνάδει με 28 δικαιικά συστήματα και πρακτικές, διαφορετικών κρατών μελών. Επομένως, το διάστημα που θα ακολουθήσει θα είναι ο καταλυτικός παράγοντας που θα κρίνει την

αποτελεσματικότητα του Κανονισμού ή θα εντοπίσει τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις που ίσως είναι απαραίτητες να προταθούν στο μέλλον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Νομοθεσία

- Ο Νόμος 2472/1997, Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
- Η Κοινοτική Οδηγία 95/46/EK, Για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών
- Ο Κανονισμός(ΕΕ) 2016/679, Για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/EK (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)

Βιβλία

- Γ.Παπαδημητρίου, Η αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και η επαύξηση της προστασίας των δικαιωμάτων, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2002
- Ε.Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου Προσωπικά Δεδομένα, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2016
- Ευάγγελος Παπακωνσταντίνου, Νομικά θέματα πληροφορικής, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα- Θεσσαλονίκη, 2006
- Ευάγγελος Παπακωνσταντίνου, Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα- Θεσσαλονίκη, 2006
- Ιγγλεζάκης Ι., Ευαίσθητα Προσωπικά Δεδομένα, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2003
- Ιωάννης Δ. Ιγγλεζάκης, Εισαγωγή στο δίκαιο της Πληροφορικής, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα- Θεσσαλονίκη, 2006
- Ιωάννης Δ. Ιγγλεζάκης, Το δικαίωμα στην ψηφιακή λήθη και οι περιορισμοί του, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα- Θεσσαλονίκη, 2014
- Κ. Αρκουλή, Προστασία Προσωπικών Δεδομένων στις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2010
- Κ. Χριστοδούλου δίκαιο προσωπικών δεδομένων Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2013
- Λ. Κοτσαλής ,προσωπικά δεδομένα, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2016

- ο Λίλιαν Μήτρου, Η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, Εκδόσεις Σάκκουλα, 1999
- ο Λίλιαν Μήτρου, Το Δίκαιο στην κοινωνία της πληροφορίας, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα- Θεσσαλονίκη, 2002
- ο Π.Αρμαμέντος Β.Σωτηρόπουλος ,Προσωπικά δεδομένα ,Εκδόσεις Σάκκουλα 2005
- ο Π.Αρμαμέντος Β.Σωτηρόπουλος ,Προσωπικά δεδομένα Ερμηνεία κατ' άρθρο, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2005

Αρθρογραφία

- ο Μελέτη ,Ιωάννης Δ. Ιγγλεζάκης, Προστασία Προσωπικών δεδομένων των ανηλίκων στις υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης, 2015
- ο Περιοδικό, Γρηγόριος Λαζαράκος, ο Θεσμός του υπεύθυνου προσωπικών δεδομένων στο νέο νομοθετικό πλαίσιο των προσωπικών δεδομένων μετά την υιοθέτηση του Κανονισμού 679/2016, Ψηφιακή Νομική Βιβλιοθήκη, Περιοδικό, εφαρμογές δημοσίου δικαίου, 2016
- ο Περιοδικό, Χαράλαμπος Ανθόπουλος, Δικαιώματα του ανθρώπου, προστασία προσωπικών δεδομένων και ελευθερία της πληροφόρησης, 2013

Ιστότοποι

- ο Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων,
http://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,23367&_dad=portal&_schema=PORTAL
- ο Σχέδιο σκεπτικού του Συμβουλίου 5419/16 ADD 1 REV 1, Θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση με σκοπό την έκδοση κανονισμού του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5419-2016-ADD-1-REV-1/el/pdf>
- ο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων),
http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/libe/dt/915/915162/915162el.pdf
- ο e-seria, Οι 10 μεγαλύτερες αλλαγές που φέρνει για μια επιχείρηση ο νέος γενικός κανονισμός προστασίας προσωπικών δεδομένων (GDPR),

<https://www.e-sepia.gr/nea/oi-10-megalyteres-allages-poy-fernei-gia-mia-epiheirisi-o-neos-genikos-kanonismos-prostasias>

- Γρηγόρης Τσόλιας, Υποχρεώσεις συμμόρφωσης στον Γενικό Κανονισμό Προσωπικών Δεδομένων,
<http://www.infocomsecurity.gr/presentations/2017/day1/tsolias.pdf>
- privacy-regulation, ΕΕ Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων περιεχομένων, <http://www.privacy-regulation.eu/el/index.htm>gdprprofessional, DPO (Data Protection Officer), <http://gdprprofessional.com/dpo-data-protection-officer/>